

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بودجه. بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸



مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
گروه پژوهشی توسعه اموربخشی و محیط زیست
مجموعه گزارش ۲۵

شناسه گزارش

عنوان	بودجه بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸
کد شناسه	۹۷-۹-۱۰۵۵
گروه پژوهشی	توسعه امور بخشی و محیط زیست
پدیدآورنده	سید محمود حسینی درویشانی - رضا آذری محبی
همکاران	عباس علی امینی بیات، هادی شعبانی، رضا ویسی، ندا میری، کبری کرمانی، زهرا دژاکام، میلاد علی بخشی
مشاوران علمی	محمدجواد محسنی نیا - مجتبی خالصی
ناظر علمی	حمید امانی همدانی
ناشر	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
تاریخ انتشار	بهمن ۱۳۹۷
مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی سازمان برنامه و بودجه کشور و مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری نمی‌باشد	
حقوق معنوی اثر متعلق به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر ماخذ بلامانع خواهد بود.	
آدرس: تهران - میدان بهارستان - خیابان صفی‌علی‌شاه کد پستی : ۱۱۴۹۹۴۳۱۴۱	
https://www.dfrc.ir/ Email : info@dfrc.ir	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	الف- تحلیل کلی بودجه بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸
۷	مقدمه
۱۲	احکام و مواد قانونی برنامه پنجساله ششم توسعه
۱۲	الف- گمرک جمهوری اسلامی ایران
۱۲	ب- سازمان توسعه تجارت
۱۳	ج- مرکز توسعه تجارت الکترونیکی
۱۳	د- سازمان مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی
۱۳	ه- سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران
۱۴	و- وزارت جهاد کشاورزی (حوزه تنظیم بازار داخلی)
۱۵	اهداف و سیاست‌های برنامه دولت دوازدهم
۱۹	۱- رشد
۲۰	۲- شاخص ذخیره‌سازی و واردات کالاهای اساسی
۲۲	۳- شاخص تجهیز واحدهای صنفی به صندوق مکانیزه فروش و ساماندهی واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب
۲۲	۴- شاخص تنظیم بازار کالاهای اساسی
۴۶	مهم‌ترین اولویت‌های بخش بازرگانی و خدمات مالی در لایحه بودجه ۱۳۹۸ کل کشور

الف - تحلیل کلی بودجه بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

مقدمه

بازرگانی فعالیتی است خدماتی که به عنوان واسطه^۱ بین تولید و مصرف کالا قرار گرفته و معمولاً سهم بسزایی از ارزش افزوده هر کشور را به خود اختصاص می‌دهد. به علاوه، در شرایط اقتصادی امروز جهان که ویژگی اصلی آن تقسیم کار و تولید انبوه هم در سطح ملی و هم در سطح بین‌المللی است، کیفیت ارائه خدمات بازرگانی تأثیر قابل توجهی بر چگونگی فعالیت‌های تولیدی و کسب مطلوبیت‌های مصرفی داشته و بدین لحاظ رفاه اقتصادی جامعه به میزان قابل توجهی از آن متأثر می‌باشد. جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست به ویژه این که شرایط جغرافیایی و اقلیمی کشور از نظر گستردگی مساحت، تنوع فرهنگی و آب و هوایی، وجود امکانات متفاوت تولیدی در مناطق مختلف (به لحاظ داخلی) و قرار گرفتن در منطقه استراتژیک خاورمیانه و در مسیر ارتباطات بازرگانی بین شرق آسیا و اروپا و همچنین کشورهای آسیای میانه و قفقاز با کشورهای عربی خلیج فارس (به لحاظ خارجی) اهمیت خاصی به بخش بازرگانی داده است.

در بخش بازرگانی خارجی، توسعه تجارت خارجی، فراهم آوردن موجبات توسعه بنگاه‌های تجاری و افزایش توانمندی آنها در جهت توسعه صادرات غیر نفتی و بهبود تراز تجاری کشور، تقویت و توسعه ظرفیت‌های تجاری در سطح کلان، تأمین مالی پایدار و افزایش توان ثروت آفرینی، سعی در تهیه و تدارک منابع مالی با شرایط مطلوب برای بخش غیر دولتی با هدف ارتقاء نقش بخش غیر دولتی در اقتصاد کشور و همچنین تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی، از مهمترین وظایف حاکمیتی دولت در این حوزه می‌باشد. سازمان‌های تأثیرگذار در بخش تجارت خارجی شامل سازمان توسعه تجارت ایران، سازمان مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، گمرک جمهوری اسلامی ایران و مرکز توسعه تجارت الکترونیکی کشور می‌باشند که در این گزارش آمار و اطلاعات مربوط به عملکرد هر یک از آنها ارائه شده است.

نظام بازرگانی داخلی، مجموعه فعالیت‌های حوزه تبادل کالا و خدمات از مبادی عرضه به مراکز تقاضا را شامل می‌شود. قلمرو حضور دولت در این بخش، برنامه‌ریزی و تأمین کالاهای اساسی، تنظیم بازار، اعمال نظارت بر فعالیت‌های این حوزه و حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان است. در این راستا تنظیم فعالیت‌های مربوط به برنامه‌ریزی، تعیین خط‌مشی در امور بازرگانی داخلی، تأمین و توزیع کالاهای اساسی، ارائه خدمات مورد نیاز در چارچوب قوانین سیاست‌های بازرگانی کشور، برآورد نیاز مصرفی کالاهای اساسی، حساس و ضروری و بررسی مستمر عرضه و تقاضای آنها و اتخاذ تدابیر لازم به منظور رفع کمبودها و نارسایی‌های موجود، ساماندهی واحدهای صنفی، بازرسی و نظارت بر قیمت‌گذاری، توزیع کالا و خدمات، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی تأمین کالاها به هنگام وقوع حوادث غیرمترقبه و مصارف خاص فصلی و نظارت بر حسن اجرای آن و حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط صورت می‌گیرد. البته با توجه به اجرای قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی و آیین‌نامه اجرایی آن، وظایف مربوط به تجارت و تنظیم بازار محصولات کشاورزی نیز به وزارت جهاد کشاورزی منتقل شده است.

۱- وضعیت بخش در اسناد قانونی

الف- گمرک جمهوری اسلامی ایران

گمرک جمهوری اسلامی ایران سازمانی دولتی و حاکمیتی است که به عنوان مرزبان اقتصادی کشور و حافظ حقوق دولت و جامعه و بر اساس قانون امور گمرکی، کنوانسیون‌های بین‌المللی گمرکی و سایر مقررات مرتبط، با بهره‌مندی از سرمایه‌های انسانی متعهد و کارآمد، فناوری‌های نوین، مدیریت ریسک و تعامل و هم‌گرایی موثر با سازمان‌های همجوار منطقه‌ای و بین‌المللی گمرکی نسبت به ارائه خدمات گمرکی مطلوب اقدام نموده و نقش موثری در تصمیم‌سازی کلان اقتصادی و تجاری کشور ایفا می‌نماید.

وظایف گمرک جمهوری اسلامی ایران مطابق با قانون امور گمرکی به شرح ذیل می‌باشد:

(الف) اعمال سیاست‌های دولت در زمینه صادرات و واردات و عبور کالا.

(ب) تشخیص و وصول حقوق ورودی و سایر وجوه قابل وصول قانونی توسط گمرک ایران.

(پ) انجام تشریفات قانونی ترخیص و تحویل کالا به صاحب یا نماینده قانونی وی و بررسی اسناد ترخیص به منظور احراز صحت شرایط ترخیص و وصول کسر دریافتی یا استرداد اضافه دریافتی.

(ت) کنترل و نظارت بر امر عبور خارجی کالا از قلمرو و عبور داخلی کالا کشور.

(ث) اجرای قوانین و مقررات مرتبط با بازارچه‌های مرزی، مرز نشینان و پيله‌وران.

(ج) اعمال مقررات گمرکی درباره معافیت‌ها و ممنوعیت‌ها در بخش‌های صادرات قطعی، صادرات موقت، واردات قطعی، واردات موقت، کران‌بری (کابوتاژ)، عبور داخلی کالا، انتقالی، معاملات پایاپای مرزی، فروشگاه‌های آزاد، بسته‌ها و پیک‌های سیاسی و پست بین‌الملل.

(چ) اجرای قوانین و مقررات مربوط به تخلفات و قاچاق گمرکی، کالاهای متروکه و ضبطی.

(ح) پیش‌بینی و فراهم نمودن زیرساخت‌های مورد نیاز برای اجراء و استقرار سامانه‌ها، رویه‌ها و روش‌های نوین همچون پنجره واحد در فعالیت‌های گمرکی.

(خ) جمع‌آوری و انتشار آمار میزان واردات و صادرات کالا و آرایه‌ی نتایج حاصل از مطالعه و بررسی آنها.

(د) بررسی و شناخت موانع نظام گمرکی و برنامه‌ریزی در جهت رفع آنها.

(ذ) اظهارنظر درباره پیش نویس طرح‌ها، لوایح، تصویب‌نامه‌های مرتبط با امور گمرکی.

(ر) اتخاذ روش‌های مناسب جهت هدایت و راهبری دعاوی حقوقی و قضایی در رابطه با امور گمرکی.

(ز) آموزش کارکنان، نظارت و انجام بازرسی اعمال و رفتار کارکنان گمرک، کشف تخلف و تقصیرات اداری آنان.

(ژ) بازرسی از واحدهای اجرایی گمرکی و نظارت بر عملکرد آنها و ساماندهی کمی و کیفی مبادی ورودی و خروجی.

(س) رسیدگی و حل اختلافات ناشی از اجرای قانون و مقررات گمرکی فی‌مابین گمرک و صاحب کالا برابر قوانین و مقررات مربوطه.

(ش) گسترش ارتباطات بین‌المللی، انعقاد تفاهم‌نامه و موافقت‌نامه‌های گمرکی دو یا چند جانبه، عضویت و تعامل فعال با سازمان‌های بین‌المللی و گمرکی با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی و قوانین مربوطه.

ص) رعایت توصیه‌های سازمان جهانی گمرک، قراردادهای بازرگانی و توافقنامه‌های منعقد شده یا پایاپای در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه.

ض) رعایت مفاد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به منظور واگذاری امور غیرحاکمیتی گمرکی به بخش‌های خصوصی و تعاونی.

ط) استفاده از فناوری‌های نوین و تجهیز اماکن گمرکی به ابزارهای پیشرفته جهت افزایش کارایی و بهبود انجام تشریفات گمرکی.

ظ) اتخاذ تمهیدات لازم برای تسهیل امور تجاری، تشویق صادرات و گسترش عبور کالا.

ع) تسهیل فرآیندهای گمرکی با هدف توسعه گردشگری.

غ) انجام سایر وظایف گمرکی به موجب این قانون و یا سایر قوانین و مقررات.

ب- سازمان توسعه تجارت

سازمان توسعه تجارت ایران، سازمانی است فعال، مشارکت‌جو و مبتنی بر دانش که در راستای برنامه‌های کلان کشور به منظور قطع وابستگی به اقتصاد نفتی و گسترش تولید، اشتغال و کارآفرینی به نحوی یکپارچه و اثربخش به دنبال توسعه و تقویت تجارت خارجی و دستیابی به سهم بیشتر بازار هدف است. این سازمان، نیل به توسعه تجارت را با عنایت به برقراری تعاملات سازنده با طرفین تجاری و ذی‌نفعان خود، منابع انسانی کارآمد و به‌کارگیری دانش و فناوری جدید دنبال کرده است و همواره سعی دارد با برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، حمایت و نظارت عالیه، بستر مناسبی جهت مدیریت کلان صادرات و تقویت زیربناها و ظرفیت‌های لازم برای تسهیل و توسعه تجارت خارجی در کشور فراهم کند.

اهداف اساسی سازمان عبارتند از: توسعه تجارت خارجی، بازاریابی، تبلیغ و گسترش بازارهای جهانی کالا و خدمات صادراتی کشور، فراهم آوردن موجبات توسعه بنگاه‌های تجاری و افزایش توانمندی آنها به منظور توسعه صادرات غیر نفتی و بهبود تراز بازرگانی، اطلاع‌رسانی تجاری و انجام اقدامات لازم به منظور روان‌سازی حذف تشریفات زائد تجاری و همچنین تهیه و تنظیم قوانین و مقررات مناسب برای فعالیتهای تجاری و توسعه همکاریهای دوجانبه، چندجانبه و منطقه‌ای با سایر کشورها و نیز ارائه تسهیلات و کمک برای توسعه صادرات و ارتقاء کیفی کالاها و خدمات با توجه به مزیت‌های نسبی و رقابتی کشور.

ج- مرکز توسعه تجارت الکترونیکی

مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در سال ۱۳۸۸ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس‌جمهور وقت و به منظور نظارت بر حسن اجرای قانون تجارت الکترونیکی، استقرار، پیاده‌سازی و توسعه تجارت الکترونیکی در کشور و از تجمیع مرکز دولتی صدور گواهی الکترونیکی ریشه و کمیته ملی ادیفکت تشکیل شده است. عمده‌ترین وظایفی که در راستای اهداف فوق‌الذکر برای این مرکز تعیین گردیده به شرح زیر است: برنامه‌ریزی، ارائه راهکارها، پشتیبانی و نظارت به منظور حمایت از ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فنی، فرهنگ‌سازی و آموزش جهت توسعه و ترویج استفاده از تجارت الکترونیک، توسعه فعالیتهای تدارکاتی و معاملاتی به صورت تجارت الکترونیکی، تسهیل تجارت از طریق استفاده از ابزارها، مدل‌ها و استانداردهای تجارت الکترونیکی ملی، تدوین مقررات، استانداردها و ضوابط مربوط به تجارت الکترونیکی، ارائه خدمات صدور گواهی الکترونیکی کشور و همکاری و تعامل

با مراجع و سازمان های بین المللی و منطقه ای ذی ربط. این مرکز با توجه به مأموریت خود در این حوزه و براساس اساسنامه، تاکنون فعالیتهایی را در قالب پروژه‌های متعدد از جمله فراهم نمودن زیرساخت کلید عمومی و امضای دیجیتال، سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)، سامانه نماد اعتماد الکترونیکی و پنجره واحد تجارت فرامرزی انجام داده و یا در دست انجام دارد.

د- سازمان مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی

به منظور تسریع در انجام امور زیربنایی، عمران و آبادانی، رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه‌گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه‌ای، تولید و صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی و ارائه خدمات عمومی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی بر اساس موازین قانونی و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران تشکیل گردیده‌اند.

ه- سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

به منظور تعیین، تعدیل و تثبیت قیمت تولیدات داخلی کشور و کالاهای وارداتی و خدمات و انجام بررسی‌ها و تهیه طرح های لازم در جهت متعادل ساختن و پیشگیری از افزایش نا متناسب قیمت‌ها "مرکز بررسی قیمت‌ها" در سال ۱۳۵۴ تشکیل گردید. و به دنبال آن در تیر ماه همان سال به منظور تهیه فهرست کالاهایی که مصرف‌کنندگان یا تولیدکنندگان آن می‌بایست مورد حمایت قرار گیرند؛ صندوق حمایت مصرف‌کنندگان تشکیل گردید و بر اساس مصوبه ۲۳ خرداد ۱۳۵۶ مجلس سنا صندوق مذکور به سازمان حمایت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان تغییر نام یافته و در نهایت در سال ۱۳۵۸ مرکز بررسی قیمت‌ها در سازمان حمایت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تشکیل و اساسنامه آن در تاریخ ۱۳۵۸/۱۰/۲۹ به تصویب شورای انقلاب اسلامی رسید. به موجب ماده (۳) اساسنامه، سازمان دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی می‌باشد و به‌صورت شرکت سهامی اداره می‌شود و وابسته به وزارت صنعت، معدن و تجارت است. همچنین بر اساس مصوبه شماره ۱۹۰۱/۸۵۰۸۱ مورخ ۱۳۸۴/۰۵/۱۲ شورای عالی اداری سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات ادغام و کلیه وظایف و اختیارات سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات به سازمان حمایت محول گردید.

شایان ذکر است سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان با نزدیک به ۴ دهه فعالیت به‌عنوان دستگاه حاکمیتی و یکی از مهمترین دستگاه‌های متولی نظارت بر بازار نقش موثری در ارائه نظرات کارشناسی به مراجع تصمیم‌گیری مربوط بویژه کارگروه تنظیم بازار و پایش و نظارت بر قیمت کالاها و خدمات اساسی و ضروری ایفا می‌نماید.

و - سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران در سال ۱۳۴۸ با ماهیت شرکت سهامی دولتی بصورت نامحدود تاسیس گردیده و اساسنامه آن در سال ۱۳۴۸ به تصویب مجلسین سابق رسید. در سال ۱۳۸۸ دفاتر نظام های بهره برداری و امور تشکل‌های بخش کشاورزی بعنوان بخش‌های حاکمیتی جدید به سازمان ملحق گردید. با توجه به مفاد اساسنامه قانونی، هدف اصلی سازمان مذکور، تأمین موجبات پیشرفت، گسترش و تقویت نقش تعاونیها، تشکل‌های روستائی و

کشاورزی، نظام صنفی و نظام های بهره‌برداری در توسعه عملیات تولید، خرید، جمع‌آوری، بسته بندی، فرآوری، تأمین نهاده‌ها و ماشین آلات کشاورزی، بازاریابی، بازررسانی، بازرگانی و ارائه خدمات به کشاورزان و روستائیان می‌باشد. سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران با توجه به ارتباط نزدیک با تشکل‌ها و تعاونی‌های بخش کشاورزی، ظرفیت مناسبی برای تحقق اهداف توسعه بخش کشاورزی و رشد و شکوفایی اقتصاد روستایی کشور دارا می‌باشد.

بر اساس ماده ۳ اساسنامه قانونی، وظایف و ماموریت‌های سازمان به شرح زیر است:

- سیاستگذاری در امور: سازماندهی، ساماندهی، کارآمد سازی و ارتقاء سطح توانمندیهای تخصصی، مهارتی، مالی، عملیاتی، خدمات رسانی و مدیریتی تعاونیهای روستایی و کشاورزی، تولید، زنان، سهمی زراعی و اصناف و تشکل‌های بخش کشاورزی.

- آموزش اصول تعاون و روش اداره شرکتها و اتحادیه های تعاونی روستایی، کشاورزی، تولید، سهمی زراعی، زنان، اصناف و تشکل‌های کشاورزی ترویج و اشاعه فرهنگ تعاون به منظور توسعه کمی و کیفی تعاونی ها

- تعلیم و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز سازمان و تعاونی ها

- ارائه خدمات فرهنگی به اعضاء، کارکنان و مدیران تعاونی ها و تشکلها

- حمایت‌های حقوقی، فنی، تخصصی، مالی، اعتباری (تسهیلاتی)، بازاریابی و بازررسانی محصولات کشاورزی، پژوهشی و... و نیز دفاع از منافع مادی و معنوی تعاونیهای روستایی و کشاورزی در سطوح ملی، استانی و شهرستانی

- نظارت، حسابرسی و بازرسی مستمر تعاونیها و اتحادیه های سراسری، استانی و شهرستانی و شرکت‌های سهمی زراعی

ز - سازمان چای

قانون تاسیس سازمان چای کشور به استناد ماده ۳۰ قانون خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است. بر اساس مصوبه هیئت وزیران به شماره ۴۲۷۴۵/ت/۴۹۲۴۷ هـ مورخ ۱۳۸۸/۳/۵ وظایف سازمان بعنوان متولی ساماندهی چای در کشور به شرح زیر است:

الف: اعمال مدیریت در جهت افزایش کیفیت برگ سبز چای.

ب: مسئولیت کنترل کیفی برگ سبز چای و نظارت بر فرآوری تولید چای خشک.

ج: ساماندهی و نظارت بر واردات و صادرات چای و تنظیم بازار چای کشور.

ضمناً سازمان چای کشور به عنوان دستگاه مباشر و مسئول خرید تضمینی برگ سبز چای تعیین شده و مکلف است ضمن نظارت دقیق بر فرآیند خرید تضمینی برگ سبز چای اقدامات مورد نیاز را برای ساماندهی تولید، فرآوری و بازاریابی چای داخلی به عمل آورد.

ح - وزارت جهاد کشاورزی (حوزه تنظیم بازار داخلی)

برنامه‌ریزی و تأمین کالاهای اساسی و تنظیم بازار کالاهای مزبور به منظور حفظ ثبات در بازار داخلی و همچنین حمایت از تولیدکنندگان یکی از اولویتهای مهم دولت در سال‌های اخیر بوده و در این راستا وزارت جهاد کشاورزی با توجه به وظایف محوله براساس قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی، نسبت به اتخاذ سیاستهای تجاری و حمایتی مربوط در راستای تنظیم بازار و حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی اقدام می‌نماید.

ماده ۱- قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی: کلیه اختیارات، وظایف و امور مربوط به سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت و انجام اقدامات لازم در موارد زیر از وزارت صنعت، معدن و تجارت منتزع و به وزارت جهاد کشاورزی واگذار می‌شود:

الف- تجارت اعم از صادرات، واردات و تنظیم بازار داخلی محصولات و کالاهای اساسی زراعی، باغی و گیاهان دارویی.

ب - صنایع تبدیلی بلافصل با یک مرحله تبدیل در بخش کشاورزی

قانون تضمین خرید محصولات اساسی کشاورزی و اصلاحات آن

ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

۲- جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌های تعیین شده در برنامه ششم، احکام دائمی، برنامه دولت دوازدهم و بخشنامه بودجه

احکام و مواد قانونی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه

الف- گمرک جمهوری اسلامی ایران

- بند (ج) ماده (۴۶) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اینکه دولت با همکاری سایر قوا مکلف است به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اقدام نماید که ورود کالای قاچاق در طول سال‌های اجرای قانون برنامه، سالانه حداقل ۱۰٪ کاهش یابد و از سال اول اجرای قانون برنامه از فعالیت مبادی ورودی غیر مجاز زمینی و دریایی که خارج از کنترل گمرک است جلوگیری به عمل آورده و گزارش سالانه آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

- بند (پ) ماده (۶۷) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اینکه دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به الکترونیکی کردن کلیه فرآیندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی و تکمیل بانک‌های اطلاعاتی مربوط، تا پایان سال سوم قانون برنامه اقدام کنند.

- بند (ب) ماده (۱۰۸) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اینکه به منظور مبارزه موثر با قاچاق کالا به نیروی انتظامی و گمرک اجازه داده می‌شود نسبت به نصب، راه‌اندازی و به روز رسانی سامانه‌های کنترلی خودرویی بارگنجی (کانتینری) (ایکس-ری) در مبادی گمرکی ورودی و خروجی، مرزها و ایستگاه‌های بازرسی و کنترلی ناجا از طریق اشخاص و موسسات حقوقی غیردولتی اقدام نمایند.

ب- سازمان توسعه تجارت

ماده ۳- به منظور دستیابی به رشد اقتصادی متوسط سالانه هشت درصد (۸٪) و ضریب جینی (۰/۳۴) در سال پایانی برنامه، اهداف کمی کلان و بخشهای اقتصادی به تفکیک جداول (۱)، (۲) و (۳) تعیین می‌شود، شایان ذکر است متوسط رشد صادرات غیر نفتی کالا و خدمات (بدون میعانات گازی) ۲۱/۷ درصد است.

ماده ۳۱- دولت موظف است برای حصول اهداف بندهای ششم و هفتم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در جهت تأمین امنیت غذایی و نیل به خودکفایی در محصولات اساسی زراعی، دامی و آبرزی به میزان نود و پنج درصد (۹۵٪) در پایان اجرای قانون برنامه و افزایش تولیدات کشاورزی به ویژه محصولات دارای مزیت صادراتی، رسیدن به تراز تجاری مثبت، تقویت و تکمیل زنجیره‌های تولید و توسعه صادرات و ارتقای بهره‌وری آب و خاک کشاورزی اقدامات زیر را جهت حصول به شاخص‌های کمی به شرح مندرج در جداول ذیل انجام دهد ...

ماده ۶۴- ج- دولت مجاز است به منظور پیشتازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکتهای دانش‌بنیان مطابق قانون بودجه سنواتی نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضا محور مشترک با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل پنجاه و یک درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نماید.

ماده ۱۰۵- ت - وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت امور خارجه مکلف است ظرف مدت یک سال از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون، رایزنان بازرگانی در سفارتخانه‌های ایران در کشورهایی که بر اساس آمار گمرک بیشترین رابطه تجاری با ایران را دارند به گونه‌ای تعیین کند که کلیه این افراد دارای تحصیلات مرتبط با حوزه‌های اقتصادی بوده و به زبان انگلیسی یا کشور هدف تسلط کامل داشته باشند. مدت خدمت این افراد دو سال است. وزارت امور خارجه با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت گزارش سالانه اجرای این حکم را به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی، می‌تواند پیشنهادهای خود را به وزارت صنعت، معدن و تجارت ارائه نماید.

ج- مرکز توسعه تجارت الکترونیکی

قانون برنامه ششم توسعه (بسته اجرایی توسعه) مرتبط با وظایف مرکز تجارت الکترونیکی:

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات (بخش ۱۳) - بسترسازی جهت تحقق توسعه دولت الکترونیک: توسعه شبکه ملی اطلاعات تعاملات کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور با یکدیگر هم‌چنین تعاملات آن‌ها با سایر بنگاه‌های غیردولتی و دولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت الکترونیکی بوده و ارائه خدمات الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی بر بستر شبکه ملی اطلاعات به صورت امن و پایدار انجام خواهد پذیرفت.

ماده ۹- دولت مکلف است تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمامی مراحل انواع معاملات متوسط و بزرگ وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۳ و دیگر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی به جز معاملات محرمانه با رعایت قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۷ و قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۰۳ تکمیل کند. کلیه دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و نهادهای عمومی غیر دولتی مکلف به رعایت قانون برگزاری مناقصات و انجام معاملات خود را از طریق سامانه مذکور هستند.

د- سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی

ماده ۸۳- الف- سازمان‌های مناطق آزاد مکلفند به منظور زدودن فقر از چهره مناطق آزاد تجاری یک‌درصد (۱٪) از محل وصول عوارض ورود کالا و خدمات این مناطق را پس از واریز به خزانه کل کشور طبق بودجه سنواتی از طریق کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی برای اشتغال محرومان و نیازمندان بومی این مناطق اختصاص دهند.

ه- سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

ماده ۲۴: دولت مکلف است با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا پایان اجرای قانون برنامه، تمهیدات قانونی لازم را جهت دستیابی سهم تعاون در اقتصاد به

بیست و پنج درصد (۲۵٪)، با رویکرد کارآفرینی، اشتغالزایی، حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط و دانش بنیان به عمل آورد.

بند (ر) ماده ۳۱: تکمیل زنجیره تولید محصولات کشاورزی از طریق اعطای کمک‌های فنی - اعتباری به تشکل‌های فراگیر کشاورزی و روستائی

بند الف ماده ۳۲- به منظور کاهش التهابات بازار کالاهای اساسی کشاورزی و کاهش نوسان غیرعادی فصلی محصولات کشاورزی و به منظور کاهش بار مالی دولت برای تامین نقدینگی در گردش و هزینه تبعی مورد استفاده در سیاستهای تنظیم بازار و تامین ذخایر محصولات راهبردی (استراتژیک)، هر یک از شرکتهای دولتی مسئول تنظیم بازار هر محصول به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی، حسب مورد، نسبت به اتخاذ موقعیت مناسب خرید یا فروش در قراردادهای سلف و ابزارهای مالی در چارچوب مقررات بازار سرمایه اقدام می نمایند.

و- وزارت جهاد کشاورزی (حوزه تنظیم بازار داخلی)

بند الف ماده ۳۲- به منظور کاهش التهابات بازار کالاهای اساسی کشاورزی و کاهش نوسان غیرعادی فصلی محصولات کشاورزی و به منظور کاهش بار مالی دولت برای تامین نقدینگی در گردش و هزینه تبعی مورد استفاده در سیاستهای تنظیم بازار و تامین ذخایر محصولات راهبردی (استراتژیک)، هر یک از شرکتهای دولتی مسئول تنظیم بازار هر محصول به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی، حسب مورد، نسبت به اتخاذ موقعیت مناسب خرید یا فروش در قراردادهای سلف و ابزارهای مالی در چارچوب مقررات بازار سرمایه اقدام می نمایند.

ماده ۳۳- دولت مکلف است در اجرای بندهای سوم و ششم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و به منظور متنوع‌سازی ابزارهای حمایت از بخش کشاورزی، تأمین و تجهیز منابع، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، افزایش صادرات محصولات کشاورزی و ارزش‌افزایی و تکمیل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی اقدامات ذیل را به انجام برساند:

الف- ایجاد زمینه گسترش و تکمیل زنجیره‌های ارزش، صنایع تبدیلی، تکمیلی و نگهداری محصولات اساسی کشاورزی در قطبهای تولیدی، سردخانه و انبارهای فنی چندمنظوره

ب- تخصیص حداقل بیست درصد (۲۰٪) منابع صندوق‌های حمایت از بخش کشاورزی جهت تسهیلات برای صادرات این بخش

پ- ایجاد خوشه‌های صادراتی، نشانهای تجاری و اختصاص مشوق‌های صادراتی به صادرات محصولات کشاورزی تبصره- دولت مکلف است مابه‌التفاوت قیمت تولید داخل با قیمت کالای کشاورزی در بازارهای هدف را سالانه به‌عنوان مشوق‌های صادراتی محاسبه و از منابع هدفمندی یارانه‌ها پرداخت نماید. وزارت جهاد کشاورزی مقررات تعیین کالاهای مشمول این بند و پرداخت مابه‌التفاوت را تهیه نموده و به تصویب هیأت وزیران می‌رساند.

ت- کاهش حداقل ده درصدی (۱۰٪) شکاف قیمت دریافتی تولیدکنندگان و قیمت پرداختی مصرف‌کنندگان نهائی این محصولات در طول اجرای قانون برنامه

ح- ارتقای سطح کلی حمایت از کشاورزی، سالانه تا دو درصد (۲٪) ارزش تولید این بخش

قانون احکام دائمی برنامه توسعه:

ماده ۲۲- متن زیر به ماده (۶۶) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ الحاق می‌گردد:

برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضاء می‌کند، ممنوع است. حقوق ورودی مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای که به‌منظور تولید صادراتی به‌ویژه توسط شرکتهای دانش‌بنیان وارد کشور می‌شود، ظرف مدت پانزده روز پس از صادرات به آنها مسترد می‌شود.

ماده ۲۳-

الف - هرگونه وضع مالیات یا عوارض برای صادرات کالاهای مجاز و غیریارانه‌ای و جلوگیری از صادرات هرگونه کالا به‌منظور تنظیم بازار داخلی ممنوع است و صدور کلیه کالاها و خدمات به جز موارد زیر مجاز می‌باشد:

۱. اشیای عتیقه و میراث فرهنگی به تشخیص سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

۲. آن دسته از اقلام خاص دامی، نباتی، خاک زراعی و مرتعی و گونه‌هایی که جنبه حفظ ذخایر ژنتیکی و یا حفاظت تنوع زیستی داشته باشند، به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست تبصره - فهرست کالاهای غیرمجاز و یارانه‌ای برای صادرات با پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و تصویب شورای اقتصاد تعیین و سه‌ماه پس از ابلاغ اجراء می‌شود.

ب - صادرات کالاهایی که دولت برای تأمین آنها یارانه مستقیم پرداخت می‌کند، تنها با پیشنهاد دستگاه مربوطه و تصویب شورای اقتصاد مجاز است. در این صورت کلیه صادرکنندگان موظفند گواهی مربوط به عودت کلیه یارانه‌های مستقیم پرداختی به کالاهای صادرشده را قبل از خروج، از وزارت امور اقتصادی و دارایی اخذ کنند.

ماده ۳۱:

۸. اتخاذ سیاست‌ها و ارتقای صادرات غیرنفتی استان در چهارچوب سیاست‌های کلی تجارت خارجی کشور و توسعه همکاری‌های تجاری، اقتصادی، علمی و فرهنگی با کشورهای همسایه در چهارچوب سیاست‌های دولت ماده ۵۰- دولت مجاز است سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمام مراحل انواع معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاههای مشمول قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی با رعایت قانون تجارت الکترونیکی و قانون برگزاری مناقصات تکمیل کند.

اهداف و سیاست‌های برنامه دولت دوازدهم

اهداف و سیاست‌های برنامه دولت دوازدهم در قالب اولویت‌های عمومی و تخصصی از رییس‌جمهور به وزرا ابلاغ گردید که موارد مرتبط با حوزه بازرگانی به شرح زیر می‌باشد:

- اولویت‌های عمومی

۱. اولویت واگذاری فعالیتها به مردم و فراهم آوردن زمینه مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی.
۲. توجه به رفع انحصارها و برقرارکردن فضای رقابتی در کنار کنترل قراردادن و قاعده مند کردن حوزه‌های انحصاری.
۳. اعمال اولویت ویژه بر استقرار دولت الکترونیک در حوزه تحت مدیریت.
۴. اداری.

اولویت‌های تخصصی وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت دوازدهم:

۱. ارتقای ملموس در شاخص‌های کسب و کار و بهبود شرایط برای توسعه توانمندی‌های بخش خصوصی.

اولویت‌های تخصصی وزارت صنعت، معدن و تجارت در دولت دوازدهم

- ۱- برنامه‌ریزی برای توسعه اشتغال مولد در بخش‌های تولیدی و خدماتی.
- ۲- توانمندسازی بخش خصوصی و ارتقاء فضای رقابتی و امنیت سرمایه‌گذاری در محیط کسب و کار.
- ۳- تنظیم قاعده‌مند و پیش‌بینی‌پذیر بازار محصولات اساسی.
- ۴- تلاش برای تحقق رشد بیش از ۱۵ درصد در صادرات غیرنفتی طی سالهای دولت دوازدهم.
- ۵- توسعه تجارت و انعقاد پیمانها و قراردادهای دو یا چند جانبه برای دسترسی به بازارهای صادراتی.
- ۶- توسعه فناوری و نوآوری در سطح بنگاه‌های اقتصادی و افزایش رقابت‌پذیری از طریق ارتقاء همکاری‌های بین‌المللی میان شرکت‌های داخلی با شرکت‌های پیشروی خارجی.
- ۷- هماهنگی لازم با وزارت جهاد کشاورزی برای تأمین مواد غذایی مورد نیاز جامعه و در نظر گرفتن اولویت منافع مردم و کاهش فشار به مردم.

اولویت‌های تخصصی وزارت جهاد کشاورزی در دولت دوازدهم

۱. کاهش قابل توجه آثار بودجه‌ای ایفای نقش دولت در تضمین خرید محصولات کشاورزی.
۲. ایجاد تغییرات اساسی در سازوکار مبادله محصولات بخش به منظور به حداقل رساندن واسطه‌گری غیرضرور و بهره‌مندی هرچه بیشتر کشاورزان.
۳. و.
۴. اقتصادی نمودن اندازه واحدهای تولیدی کشاورزی از طریق افزایش حاشیه سود کشاورزان، ساماندهی نهاده‌ها و تنظیم بازار کالاهای کشاورزی و گسترش زنجیره ارزش در بخش.

۳- چالش‌های اساسی، تنگناها و مشکلات در بخش در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

- تحقق نیافتن انتظارات بخش بازرگانی از دست‌آوردهای پسا تحریم و نتایج برجام
- نبود زیرساخت‌های مناسب جهت بهره‌گیری از ظرفیت‌های ترانزیت با عنایت به موقعیت ژئوپولیتیکی کشور در منطقه
- گسترده بودن حجم و تنوع قاچاق کالا و ارز
- وجود روبه‌های متنوع تجاری (مسافری، ملوانانی، مرزنشینان و بازارچه‌های مرزی، کوله‌بری و...)
- گسترده بودن و عدم کارکرد مناسب مناطق آزاد و ویژه که منجر به عدم تحقق اهداف پیش‌بینی شده گردیده است
- عدم هماهنگی اجرایی بین سازمان‌های مناطق آزاد و سایر دستگاه‌های دولتی به منظور اعمال مدیریت یکپارچه
- تعدد مراکز و مراجع سیاست‌گذار و متعامل در حوزه تجارت فرامرزی و امور گمرکی
- تعداد زیاد و بعضاً متناقض قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های صادره در حوزه تجارت
- اتکاء بخش عمده صادرات کشور به محصولات پایه و کمتر فرآوری شده (خام فروشی)

- پایین بودن رقابت‌پذیری کالاهای صادراتی و سهم پایین صادرات خدمات به ویژه خدمات فنی و مهندسی
- کمبود میزان جذب سرمایه‌گذاری خارجی و عدم حضور شرکت‌های معتبر بین‌المللی و عدم حضور در زنجیرهٔ تولید منطقه‌ای و جهانی
- چالش فناوری اطلاعات و ارتباطات (عدم یکپارچگی سامانه‌ها در حوزه تجارت فرامرزی و ...)
- عدم ثبات و وحدت رویه در سیاست‌گذاری‌ها جهت تعیین مآخذ حقوق ورودی، نرخ عوارض، ممنوعیت ورود کالاها و محدودیت‌های غیر تعرفه‌ای
- مشکل تامین منابع مالی اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها
- عدم تعامل‌پذیری مناسب در خدمات الکترونیکی و در زیرساخت کلید عمومی کشور و همچنین عدم وجود سیاست یکپارچه در توسعه کاربرد گواهی الکترونیکی قانونی در کشور
- نبود یک ریشه واحد در کشور که سیاست‌ها و الزامات یکسانی در زیرساخت کلید عمومی کشور اتخاذ نماید.
- عدم ساماندهی بیش از یک میلیون واحد صنفی بدون پروانه به عنوان آخرین حلقه عرضه محصول و عرضه به قیمت مصرف‌کننده
- عدم راه اندازی صندوق‌های مکانیزه واحدهای فروش
- تعدد بیش از حد واحدهای صنفی سنتی و ناچیز بودن سهم فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای در نظام توزیع داخل کشور
- نبود ارتباط موثر بانک‌های اطلاعاتی و سامانه‌های نهادهای متولی امر نظارت بر قیمت و قیمت‌گذاری (دستگاه‌های متولی و نظارتی)
- نبود تناسب جریمه‌ها با تخلفات (کاهش انگیزه قانون‌پذیری)
- اجرایی نشدن کامل دولت الکترونیک

۴- راهکارهای خروج از تنگناها و مشکلات بخش، در بودجه سال ۱۳۹۸ درشت نایپ شود

در خصوص راهکارهای خروج از مشکلات بخش بازرگانی خارجی در بودجه سال ۱۳۹۸ مواردی به شرح زیر پیش بینی شده است:

- پیش بینی مبلغ ۷۸۰۰ میلیارد ریال بابت اعطای مشوق‌های صادراتی غیر نفتی و غیر پتروشیمی و یارانه سود تسهیلات واحدهای تولیدی با اولویت تولیدات صادراتی
- پیش بینی مبلغ ۶۸۲/۵ میلیارد ریال بابت تأمین بخشی از هزینه‌های خرید، تعمیر و نگهداری دستگاه‌های کنترلی پرتونگاری
- پیش بینی مبلغ ۱۵۵/۲ میلیارد ریال بابت ارتقاء و بهبود بهره‌وری و افزایش سهم صادراتی فرش دستباف
- پیش بینی مبلغ ۲۶/۵ میلیارد ریال بابت کمک‌های فنی و اعتباری برای تولید مواد اولیه فرش دستباف و ایجاد مجتمع قالبیافی

همچنین به منظور ایفای مناسب تعهدات دولت در حوزه بازرگانی داخلی و تنظیم بازار محصولات کشاورزی، اعتبارات مورد نیاز در ردیفهای یارانه‌ای مربوط پیش‌بینی شده و استفاده از ظرفیت بازار سرمایه در خصوص انتشار اوراق مالی اسلامی برای تامین بخشی از کسری منابع مزبور مد نظر قرار گرفته است. در این راستا مبلغ ۸۱۴۵۰ میلیارد ریال بابت خرید تضمینی گندم و ۷۵۰۰ میلیارد ریال بابت نهاده‌ها و عوامل تولید بخش کشاورزی، تنظیم بازار و خرید تضمینی سایر محصولات کشاورزی لحاظ شده است. به منظور تأمین کالاهای اساسی مورد نیاز کشور، حمایت از تولید داخلی و ایجاد ثبات در بازار، ملاحظات زیر در تنظیم لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ مدنظر قرار گرفته است:

- تقویت ردیف یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی برای بهبود بهره‌وری و افزایش تولید داخلی کالاهای اساسی.
- پیش‌بینی منابع مالی مورد نیاز برای خرید تضمینی محصولات کشاورزی بویژه گندم.
- تقویت سازوکارهای نظارتی در خصوص نحوه تامین و توزیع کالاهای اساسی و رعایت ضوابط قیمت گذاری.
- پیش‌بینی منابع مورد نیاز برای جبران کسری موجودی و افزایش میزان ذخایر راهبردی.
- کاهش مداخله مستقیم دولت برای تنظیم بازار کالاها و خدمات و ایفای تعهدات ایجاد شده در سالهای اخیر.
- تامین نیاز ارزی واردات کالاهای اساسی به نرخ رسمی و کمک به معیشت عمومی از طریق ارائه بسته‌های کالایی.
- تکمیل و تجهیز و نگهداری انبارها و مراکز ذخیره سازی کالاهای اساسی.

۵- تبصره‌های بودجه سال ۱۳۹۸

تبصره ۵ (بندهای ه، و): استفاده از ظرفیت‌های اوراق مالی اسلامی برای ایفای تعهدات دولت و تسویه مطالبات اشخاص حقیقی و حقوقی (تکالیف تنظیم بازار و خرید تضمینی محصولات کشاورزی بویژه گندم)

تبصره ۱۴- منظور نمودن مبلغ ۶۱۴۵۰ میلیارد ریال بابت یارانه نان و خرید تضمینی گندم و مبلغ ۲۱۱۶۵ میلیارد ریال برای اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه، بند (الف) تبصره ۱۸ و ماده (۸) قانون هدفمندکردن (حمایت از تولید و اشتغال ...) در جدول مصارف هدفمندسازی یارانه‌ها.

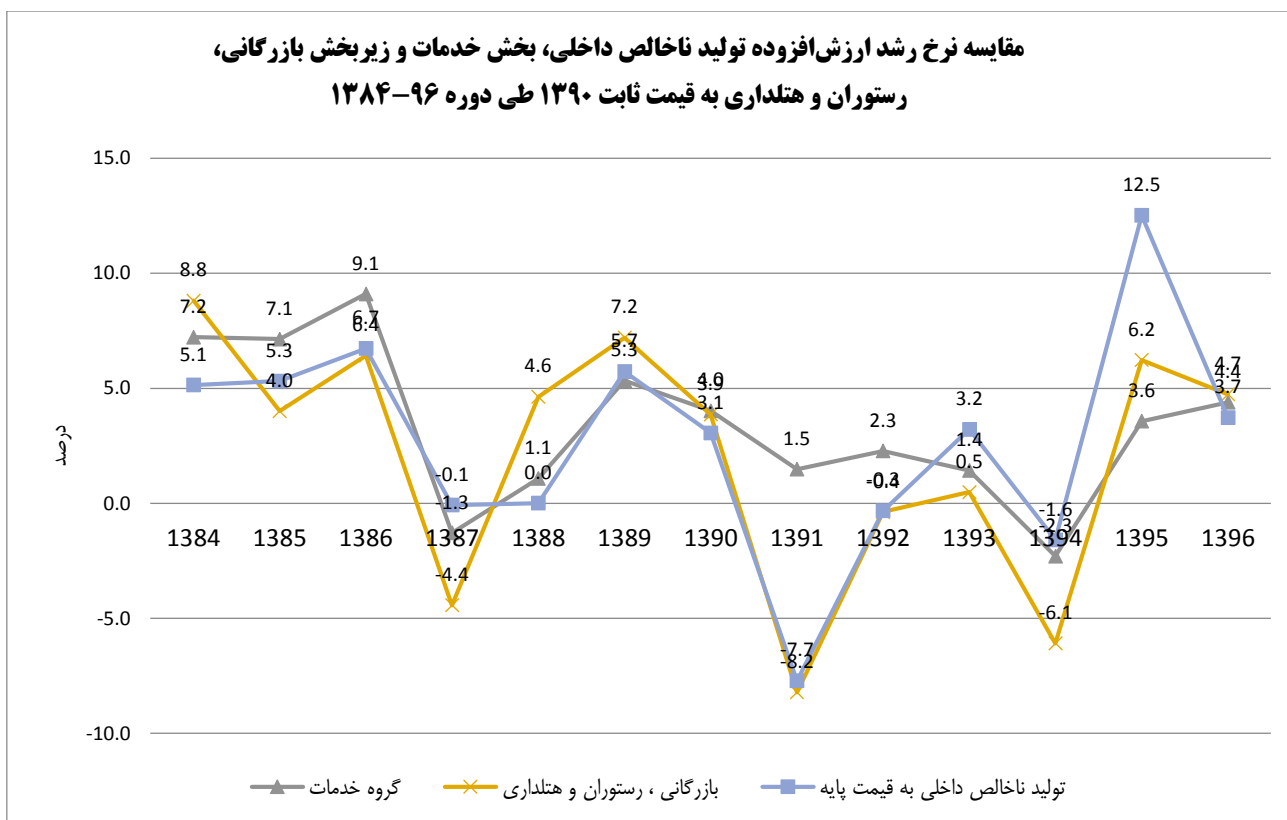
تبصره ۷- بند (ب)- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است پس از تایید اسناد مربوطه، نسبت به استرداد حقوق ورودی مواد و قطعات وارداتی که در کالاهای صادراتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی و هزینه انبارداری موضوع تبصره (۲) ماده (۴۵) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲ ظرف مدت پانزده روز، از محل تنخواه دریافتی از خزانه که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام نماید.

۶- تحلیل مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی یا اجتماعی بخش

۱- رشد

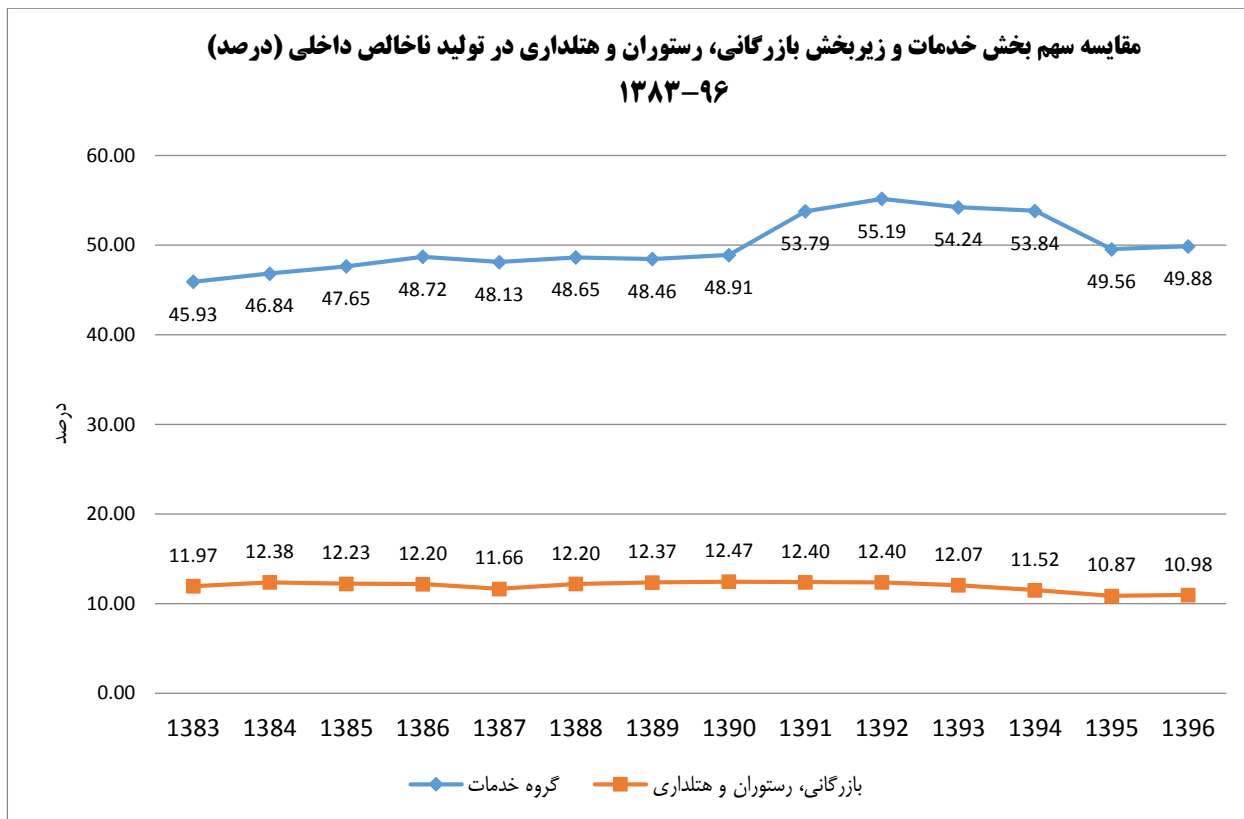
وضعیت رشد ارزش افزوده زیربخش بازرگانی، رستوران و هتلداری به قیمت ثابت ۱۳۹۰ و برای دوره ۹۶-۱۳۸۴ نمایانگر تغییرات پر نوسان این متغیر است. در سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۴ شاهد کاهش و طی سالهای مابین آنها، رشد زاینده‌ای را ملاحظه می‌کنیم. آنچه که از نمودار ۱ مشاهده می‌شود این است که نوسانات نرخ رشد ارزش افزوده تولید ناخالص داخلی، بخش خدمات و زیر بخش بازرگانی، رستوران و هتلداری همسو بوده و در اکثر مقاطع، نرخ رشد زیر بخش بازرگانی کمتر از نرخ رشد تولید ناخالص داخلی و بخش خدمات بوده است. همچنین براساس نمودار ۲ سهم بخش خدمات از ۴۶ درصد به ۵۰ درصد افزایش یافته در حالی که زیر بخش بازرگانی، رستوران و هتلداری با حفظ ثبات نسبی سهمی از ۱۲ به ۱۱ درصد کاهش داشته است.

نمودار ۱: مقایسه نرخ رشد ارزش افزوده تولید ناخالص داخلی بخش خدمات و زیربخش بازرگانی، رستوران و هتلداری به قیمت ثابت ۱۳۹۰ و برای دوره ۹۶-۱۳۸۴



منبع: سایت بانک مرکزی ج ۱۱

نمودار ۲: مقایسه سهم بخش خدمات و زیربخش بازرگانی، رستوران و هتلداری در تولید ناخالص داخلی (درصد)
۱۳۸۳-۹۶



منبع: سایت بانک مرکزی ج ۱۱

۲- شاخص ذخیره‌سازی و واردات کالاهای اساسی

با توجه به عدم کفایت تولید داخلی برای تأمین نیازهای کشور به مواد غذایی، برنامه‌ریزی لازم برای تهیه و تدارک و تنظیم بازار کالاهای مربوط در راستای تحقق امنیت غذایی و فراهم کردن دسترسی مردم به کالاهای اساسی با اولویت استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بخش خصوصی مورد توجه دولت بوده است. با این حال در برخی سال‌ها دولت به منظور حفظ ثبات بازار به صورت گسترده‌تری نسبت به واردات و ذخیره‌سازی کالاهای اساسی و توزیع آن اقدام نموده است.

با توجه به سیاست‌های کلان دولت و به منظور حفظ ثبات اقتصادی و اجتماعی، مقداری از کالاهای اساسی مورد نیاز کشور به صورت جداگانه و تحت عنوان ذخایر راهبردی نگهداری می‌شود. تامین ذخایر راهبردی طبق تکالیف ابلاغی از سوی مراجع ذیربط از قبیل شورای عالی امنیت ملی، ستاد تدابیر ویژه اقتصادی و هیات دولت، عمدتاً توسط شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران و شرکت پشتیبانی امور دام کشور به عنوان دستگاه مباشر صورت گرفته که مسئولیت خرید، نگهداری و توزیع کالاهای مزبور را عهده‌دار می‌باشند.

براساس مصوبه هیات محترم وزیران، کالاهای مشمول ذخایر راهبردی شامل کالاهای اساسی (گندم، برنج، روغن خام، شکر خام، نهاده‌های دامی (جو، ذرت و کنجاله سویا) و محصولات پروتئینی (گوشت مرغ و گوشت قرمز) بوده و

براساس تکالیف محوله، وزارت جهاد کشاورزی مسئولیت تامین و تدارک کالاهای مزبور را برعهده دارد. ضمن اینکه کارگروهی با مسئولیت سازمان برنامه و بودجه کشور و عضویت دستگاه‌های اجرایی مربوط، بر حسن اجرای مصوبه مذکور نظارت می‌نماید. با توجه به اقدامات صورت گرفته موجودی ذخایر راهبردی کشور در حد قابل قبول بوده و نگرانی در خصوص کمبود و یا افزایش قیمت نامتعارف کالاهای مشمول وجود ندارد. شایان ذکر است با توجه به افزایش تولید داخلی برخی کالاهای اساسی از قبیل گندم و شکر میزان نیاز به واردات کالاهای اساسی در سالهای اخیر کاهش یافته است.

براساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی، سازمان برنامه و بودجه کشور موظف شده است در چارچوب آیین‌نامه اجرایی مربوط بر نحوه خرید، ذخیره سازی و گزارش موجودی انبار نظارت کرده و هر شش ماه یکبار گزارش آن را به دفتر مقام معظم رهبری و ریاست محترم جمهوری و شورای عالی امنیت ملی ارائه کند. در راستای تکالیف تعیین شده در مصوبه یاد شده و آیین‌نامه اجرایی ذخایر راهبردی اقدامات انجام شده از سوی سازمان به شرح زیر است:

الف- برداشت از منابع صندوق توسعه ملی

برای خرید کالاهای مشمول ذخایر راهبردی از طریق واردات و یا تامین از محل تولید داخلی، این سازمان برحسب درخواست وزارت جهاد کشاورزی نسبت به تایید موارد مذکور و اعلام به صندوق توسعه ملی و بانک مرکزی برای تخصیص منابع ارزی و ریالی مربوط اقدام نموده است.

ب- سامانه ذخایر راهبردی

به منظور ایفای نقش نظارتی سازمان برنامه و بودجه کشور بر نحوه خرید، ذخیره‌سازی و گزارش موجودی انبار و استقرار سامانه نظارتی، دستورالعمل اجرایی مربوط تهیه و به دستگاه‌های اجرایی ذیربط ابلاغ گردید. در حال حاضر بستر نرم‌افزاری و زیرساخت مورد نیاز سامانه توسط وزارت جهاد کشاورزی طراحی شده و آماده اجرا می‌باشد. با این حال پیگیری برای رفع نقاط ضعف و امکان گزارش‌گیری و رصد کامل جریان کالا از مبادی ورودی به انبارها و گردش مالی وجوه مربوط به در حال انجام است.

ج- کارگروه نظارتی

در راستای نظارت بر روند اجرایی تامین ذخایر راهبردی تا کنون جلسات متعدد کارگروه نظارتی با حضور دستگاه‌های اجرایی ذیربط در این سازمان تشکیل شده و حسب موارد ارجاعی تصمیمات لازم اتخاذ و ابلاغ شده است.

ارزیابی عملکرد ذخایر راهبردی

مهمترین دلایل کسری موجودی ذخایر راهبردی تا سقف تکالیف تعیین شده شامل ماهیت عملیات نگهداری و ذخیره‌سازی برخی اقلام مشمول و زیان ده بودن آن، مصوبات کارگروه تنظیم بازار مبنی بر توزیع کالاهای مربوط با قیمت پایین‌تر از قیمت تمام شده و تغییرات نرخ تسعیر ارز و کاهش ارزش برابری ریال و سایر ارزها در برابر دلار طی سالهای اخیر بوده است

براساس مفاد آیین‌نامه اجرایی ذخایر راهبردی، دولت مکلف به جبران زیان ناشی از عوامل پیش‌بینی نشده از قبیل نوسان قیمت‌های جهانی و داخلی و نرخ تسعیر ارز و همچنین جبران زیان ناشی از تکالیف قانونی گردیده است که به دلیل محدودیت‌های بودجه عمومی عملاً امکان پیش‌بینی و تامین آن در قالب لوایح بودجه سنواتی وجود ندارد.

با توجه به ضرورت آمادگی لازم برای مقابله با شرایط ناشی از تشدید تحریم‌ها و تامین کالاهای اساسی مورد نیاز کشور، تامین ۱ میلیارد دلار جدید از محل منابع صندوق توسعه ملی به منظور جبران کسری موجودی و افزایش میزان ذخیره سازی کالاهای مشمول ذخایر راهبردی مورد تایید قرار گرفته است.

۳- شاخص تجهیز واحدهای صنفی به صندوق مکانیزه فروش و ساماندهی واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب

اصلاح شبکه توزیع و ارتقاء بهره‌وری، ارتقاء رقابت‌پذیری، ساماندهی نهادهای عمومی غیردولتی فعال در بخش بازرگانی و واگذاری تصدی‌های غیرضروری حوزه‌های دولتی و عمومی به بخش غیر دولتی به عنوان محورهای مهم فعالیت وزارت صنعت، معدن و تجارت در بخش بازرگانی داخلی است به طوری که اصناف بتوانند فعال‌تر از گذشته در بازرسی‌ها و نظارت‌ها، مشارکت داشته و بین زنجیره تولید و توزیع ارتباط منطقی برقرار نمایند و تشکل‌های مردمی و مدنی نیز بتوانند از حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان حمایت کنند.

طرح تجهیز واحدهای صنفی به صندوق مکانیزه فروش یکی از مهم‌ترین برنامه‌های مرکز امور اصناف و بازرگانان از بدو تأسیس بوده و مطابق ماده ۷۱ قانون نظام صنفی هر واحد صنفی ملزم به استفاده از صندوق مکانیزه فروش است و برنامه‌های متعددی برای اجرایی شدن این امر قانونی در نظر گرفته شده است.

طرح ساماندهی صنوف فاقد پروانه کسب اگر چه یکی از طرح‌های کلیدی مرکز امور اصناف و بازرگانان در طول سال‌های گذشته بوده و همواره پیگیری و اجرای این طرح مورد تأکید مسئولین ذی‌ربط قرار گرفته است، اما به رغم همه این پیگیری‌ها تاکنون نتایج قابل توجهی به دست نیامده است.

ساماندهی و برخورد با واحدهای فاقد پروانه کسب مطابق ماده ۲۷ قانون نظام صنفی بایستی توسط اتحادیه‌های ذی‌ربط انجام گیرد. به دنبال اجرای این مهم سامانه خاص ثبت آمار و اطلاعات واحدهای فاقد پروانه کسب در سایت اصناف طراحی شد، تا نتیجه کارکرد و عملکرد یکایک اتحادیه‌ها رصد و مورد ارزیابی قرار گیرد.

۴- شاخص تنظیم بازار کالاهای اساسی

یکی از وظایف اساسی هر دولت در عرصه اقتصاد، ایجاد ثبات و تعادل در بازار کالا و خدمات اساسی است. آنچه موجب می‌شود بازار یک کالا از ثبات نسبی برخوردار بوده و در شرایط مختلف از شوک‌های اقتصادی در امان باشد اتخاذ سیاست‌های مناسب و بجا و اعمال مدیریت کارآمد در تنظیم بازار است. عمده‌ترین ابزارها و سیاست‌های حمایتی در ایران شامل قیمت‌گذاری (خرید تضمینی)، تنظیم واردات، ذخیره‌سازی و پرداخت یارانه است که معمولاً دولت در شرایط نوسانات بازار از آن‌ها استفاده کرده و با استفاده از آن در پی حداقل کردن نوسانات ناخواسته و غیرمترعارف برای حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و مدیریت بحران بوده است. رویکرد دولت در چند سال اخیر آن بوده که تصدی‌گری دولتی در تنظیم بازار کالاهای اساسی کاهش یافته و با تقویت ابزارهای سیاست‌گذاری در نظام توزیع و ایجاد توسعه در بخش بازرگانی و با ایجاد ذخایر احتیاطی تنها در شرایط بحرانی به صورت مستقیم مداخله انجام گیرد.

روند قیمت کالاهای اساسی و ضروری و نرخ تورم

قیمت برخی کالاهای اساسی از قبیل گندم، جو، ذرت، کنجاله سویا و حبوبات طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ روند افزایشی داشته و در سال ۱۳۹۳ به حداکثر خود رسید. در سال ۱۳۹۴ با توجه به کاهش قیمت‌های جهانی محصولات کشاورزی به دلیل کاهش قیمت نفت و کم شدن تقاضا برای تولید سوخت زیستی و همچنین کاهش هزینه‌های تولید ناشی از افت قیمت حامل‌های انرژی، قیمت‌های مزبور در بازار داخلی نیز کاهش قابل توجهی داشته که با توجه به رشد سالانه قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی، این امر سبب افزایش مداخله دولت برای خرید برخی محصولات شده است. در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ قیمت برخی از محصولات و کالاهای از جمله گوشت قرمز، برنج، کره و حبوبات نسبت به سال قبل افزایش نسبتاً زیادی را نشان می‌دهد که براساس تصمیمات کارگروه تنظیم بازار و تصویب دولت، به منظور کاهش سطح قیمت‌ها، تعرفه واردات کالاهای اساسی به شدت کاهش یافته و مداخله فوری از سوی شرکتهای مباشر دولتی (شرکت بازرگانی دولتی ایران و شرکت پشتیبانی امور دام کشور) برای عرضه کالا به قیمت‌های مصوب انجام گردید.

بررسی روند شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی شهری، نشانگر جهش قابل ملاحظه قیمت‌ها و افزایش نرخ تورم در سال ۱۳۹۷ پس از کاهش و ثبات نسبی طی سالهای ۹۶-۱۳۹۳ می‌باشد که تحولات بازار ارز و مشکلات ایجاد شده برای واردات و تامین کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید ناشی از تحریم‌های اعمال شده بر اقتصاد کشور از دلایل عمده آن می‌باشد. تغییرات ماهانه شاخص مذکور در سال جاری نیز مبین افزایش قابل ملاحظه آن در ماه‌های خرداد، مرداد و شهریور می‌باشد که با توجه به تخلیه آثار روانی تحریم‌ها، در ماه‌های مهر و آبان روند کاهشی داشته است.

روند قیمت کالاهای اساسی و ضروری در سالهای ۹۷-۱۳۹۲ (کیلو ریال/...)

روند قیمت کالاهای اساسی و اولویت‌دار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد بیشترین افزایش قیمت کالاهای مذکور در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته مربوط به میلگرد (۸۴ درصد)، نبشی (۸۰ درصد)، موز (۷۸ درصد)، کاغذ چاپ (۷۴ درصد) و تیرآهن (۵۳ تا ۷۰ درصد) بوده است. قیمت پیاز ۲۰ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافته و قیمت شکر، حبوبات و برنج داخلی نیز تقریباً ثابت مانده است. دامنه نوسان قیمت سیمان، روغن موتور، پنیر، ماست، سیب‌زمینی و خرما نیز بین ۱۰ تا ۲۰ درصد بوده و سایر کالاها بویژه محصولات غذایی و نهاده‌های دامی بین ۳۰ تا ۵۰ درصد افزایش قیمت داشته است.

گروه کالای	شرح کالا	میانگین ۱۳۹۲	میانگین ۱۳۹۳	میانگین ۱۳۹۴	میانگین ۱۳۹۵	میانگین ۱۳۹۶	میانگین ۱۳۹۷
گروه غلات	برنج پاکستانی با سماتی درجه یک	۵۰,۹۲۰	۵۵,۵۹۱	۵۶,۵۰۱	۵۸,۷۱۹	۶۶,۰۷۰	۸۸,۳۱۵
	برنج طارم درجه یک	۷۲,۳۱۳	۷۷,۴۲۹	۸۶,۸۴۴	۱۱۳,۹۴۳	۱۳۳,۵۲۵	۱۳۹,۷۴۹
	برنج هندی درجه یک	۴۲,۱۱۵	۵۱,۵۶۲	۴۸,۳۱۸	۴۷,۶۴۸	۵۵,۹۹۲	۷۷,۳۴۸
گوشت نامر	گوشت گوساله	۲۶۲,۶۲۱	۲۶۹,۱۶۴	۲۸۷,۸۳۵	۳۰۹,۳۷۷	۳۵۷,۹۳۰	۴۶۶,۸۸۰
	گوشت گوسفندی (مخلوط)	۲۴۶,۳۵۹	۲۵۵,۴۲۱	۲۷۱,۲۶۸	۳۰۲,۲۷۰	۳۷۶,۲۱۱	۵۰۳,۵۵۷
مرغ و تخم مرغ	گوشت مرغ (تازه)	۶۱,۷۶۱	۶۶,۴۵۵	۶۲,۵۰۸	۶۸,۹۴۰	۷۴,۲۲۶	۹۰,۹۹۸
	تخم مرغ	۴۰,۷۹۷	۴۰,۹۵۹	۴۲,۷۲۵	۴۴,۴۴۵	۶۰,۶۲۴	۸۳,۵۴۳
شکر و چای	شکر (بسته ۹۰۰ گرمی)	۲۱,۵۱۴	۲۴,۴۷۴	۲۷,۶۸۸	۳۲,۸۸۸	۳۶,۹۸۰	۳۷,۰۶۲
	چای خارجی دو غزال (بسته نیم کیلویی)	۱۵۱,۳۲۰	۱۵۷,۱۱۳	۱۶۴,۳۱۴	۱۸۰,۵۶۱	۱۹۵,۰۴۸	۲۷۵,۳۸۷
روغن خوراکی	روغن نباتی جامد (حلب ۵ کیلویی)	۲۱۴,۱۸۸	۲۱۴,۳۹۸	۲۱۵,۶۶۸	۲۲۶,۶۱۵	۲۳۱,۷۳۲	۲۹۵,۶۱۳
	روغن نباتی مایع آفتابگردان (بطری ۱۱۰ گرمی)	۴۴,۳۳۸	۴۷,۲۶۶	۴۸,۲۶۲	۵۰,۴۷۰	۵۲,۴۴۶	۵۹,۵۱۳
لبنیات	پنیر پاستوریزه ۴۰۰ گرمی پکاه	۳۴,۵۳۲	۳۸,۸۳۳	۴۱,۲۴۱	۴۳,۲۴۲	۴۴,۷۰۵	۵۱,۷۰۱
	کره پاستوریزه (بسته ۱۰۰ گرمی)	۱۸,۸۴۷	۲۳,۶۸۶	۲۳,۹۵۶	۲۴,۸۵۱	۳۰,۸۵۸	۴۰,۷۶۹
	ماست پاستوریزه یک کیلویی (۲/۵ درصد چربی)	۲۴,۶۱۹	۲۷,۱۶۳	۲۸,۲۴۸	۲۹,۲۴۴	۳۰,۹۸۸	۳۷,۳۷۰
صیفی جات	گوجه	۲۰,۶۰۵	۱۸,۳۶۰	۱۷,۹۷۳	۱۷,۴۷۲	۲۴,۲۸۷	۳۱,۲۷۲
	پیاز	۱۳,۰۴۰	۱۳,۶۹۳	۱۶,۰۶۴	۱۲,۹۹۰	۲۳,۸۸۰	۱۹,۰۹۸
	سیبزمینی درجه یک	۲۰,۹۱۴	۱۸,۱۷۴	۱۲,۰۱۶	۱۳,۵۸۹	۱۸,۹۱۹	۲۲,۶۶۴
میوه	موز (درجه یک)	۴۴,۰۶۹	۴۷,۳۱۳	۴۰,۷۴۰	۵۰,۳۵۰	۵۲,۰۱۸	۹۲,۷۹۰
	خرما مضافتی	۵۷,۴۷۰	۵۹,۸۷۹	۵۸,۰۸۱	۷۹,۰۴۱	۸۶,۴۳۰	۹۷,۸۸۳
	عدس (درجه یک)	۴۱,۱۷۵	۴۳,۳۳۷	۶۵,۶۱۶	۷۳,۱۸۰	۷۰,۹۸۱	۶۹,۷۳۲
حبوبات	لیه (درجه یک)	۴۸,۲۲۳	۴۱,۹۶۵	۵۷,۹۰۰	۷۹,۷۳۵	۹۰,۳۷۹	۸۷,۳۸۵
	لوبیا چیتی (درجه یک)	۷۹,۴۶۳	۷۰,۹۴۴	۶۵,۹۵۷	۸۵,۹۵۲	۱۰۷,۱۶۶	۱۱۳,۲۲۴
	نخود (درجه یک)	۳۸,۳۹۴	۳۳,۱۰۳	۴۶,۰۳۹	۷۲,۲۴۳	۸۸,۲۴۱	۸۷,۱۵۶
	جو خارجی	۷,۹۹۹	۹,۷۳۳	۹,۰۷۶	۸,۳۳۴	۹,۹۷۶	۱۲,۸۴۷
نپاشدنی نام و بطور	جو داخلی	۰	۰	۰	۰	۱۰,۵۵۰	۱۳,۸۸۶
	ذرت خارجی	۹,۵۷۷	۱۰,۲۷۹	۸,۴۶۵	۹,۲۹۴	۹,۵۴۷	۱۲,۷۱۳
	ذرت داخلی	۰	۰	۰	۰	۹,۳۱۴	۱۲,۱۲۹
	کنجاله سویا وارداتی	۱۶,۷۲۴	۱۸,۳۴۴	۱۶,۴۱۴	۱۵,۷۶۸	۱۶,۷۸۸	۲۵,۱۸۴
کافتد	کاغذ چاپ ۷۰ گرمی اندونزی (بند)	۸۶۳,۵۷۱	۷۹۵,۷۵۵	۸۰۲,۴۸۹	۸۰۱,۴۶۸	۸۶۷,۳۳۳	۱,۵۰۵,۱۷۷
پودر آبستونی	پودر دستی تاز (بسته ۵۰۰ گرمی)	۱۱,۶۹۸	۱۲,۵۰۸	۱۲,۷۹۷	۱۲,۷۹۳	۱۳,۶۱۲	۱۹,۲۴۰
	پودر ماشینی ۵ آنزیم تاز (۵۰۰ گرمی)	۱۹,۶۶۲	۲۱,۶۸۵	۲۲,۵۳۰	۲۲,۸۷۴	۲۳,۰۲۱	۲۷,۸۰۲
روغن موتور	روغن موتور ایرانول ۱۲۰۰۰ کالن فلزی	۲۸۳,۸۴۲	۳۳۷,۹۵۶	۳۳۱,۰۳۲	۳۱۷,۷۶۶	۳۲۰,۳۱۹	۳۶۹,۳۰۱
	روغن موتور بهران پیشتاز کالن پلاستیکی	۲۸۸,۴۵۵	۳۴۷,۱۸۱	۳۵۸,۱۷۵	۳۴۹,۴۴۳	۳۵۰,۴۸۵	۴۰۶,۰۱۱
لاستیک ماشین	لاستیک پرایدی (بازر) ۱۳-۶۵-۱۶۵ (حلقه)	۱,۰۱۶,۱۹۷	۱,۱۲۴,۳۷۸	۹۴۲,۲۸۸	۹۴۶,۱۳۵	۱,۱۰۹,۱۴۳	۱,۲۹۳,۴۴۳
	لاستیک پژویی (بازر) ۱۴-۶۵-۱۸۵ (حلقه)	۱,۱۸۸,۹۹۹	۱,۳۸۴,۳۷۵	۱,۳۲۸,۹۶۰	۱,۳۱۹,۷۱۶	۱,۳۹۸,۴۴۵	۱,۵۷۷,۱۳۳
آهن آلات	تیر آهن نمره ۱۴ ذوب آهن اصفهان	۲۰,۱۸۶	۱۹,۱۷۰	۱۷,۶۴۱	۱۷,۷۱۱	۲۵,۷۴۰	۴۴,۷۱۱
	تیر آهن نمره ۱۸ ذوب آهن اصفهان	۲۰,۰۸۳	۱۸,۹۳۸	۱۷,۳۱۸	۱۷,۶۱۹	۲۵,۷۰۷	۳۹,۱۹۹
	میلگرد آچار نمره ۱۴	۱۹,۲۲۸	۱۹,۱۴۱	۱۴,۹۳۲	۱۶,۴۹۸	۲۱,۵۰۵	۳۹,۳۸۶
	نشی نمره ۱۲	۲۰,۲۹۸	۲۰,۷۴۵	۱۶,۸۸۳	۱۷,۹۵۷	۲۲,۵۵۸	۴۰,۴۴۸
سیمان	سیمان خاکستری تیپ ۲ پاکتی (۵۰k)	۶۳,۴۸۷	۷۳,۶۴۵	۷۰,۵۲۶	۷۴,۱۴۹	۸۲,۴۷۲	۹۲,۷۴۸
	سیمان خاکستری تیپ ۲ فله (تن)	۱,۰۳۸,۸۷۲	۱,۳۱۸,۸۱۰	۱,۱۸۷,۹۹۴	۱,۳۶۱,۲۶۷	۱,۳۵۶,۴۹۶	۱,۴۶۹,۴۷۲

عملکرد کارگروه تنظیم بازار

تجارب موجود در زمینه قیمت‌گذاری و تنظیم بازار کالاها و خدمات در ایران و سایر کشورها نشان می‌دهد دخالت کالایی مستقیم دولت در این زمینه در اغلب موارد دارای کارایی مناسبی نبوده و ضمن ایجاد برخی رانت‌ها، بر تخصیص بهینه منابع و انگیزه رقابت تاثیر منفی داشته است. هر چند در برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه، رویکرد کاهش مداخله دولت در این زمینه مورد توجه بوده است با این حال به دلیل حساسیت‌های موجود در زمینه کنترل تورم از یک سو و حمایت از تولیدکنندگان از سوی دیگر، دولت کماکان نقش مهمی در تعیین قیمت و مداخله مستقیم کالایی برای تنظیم بازار داشته است.

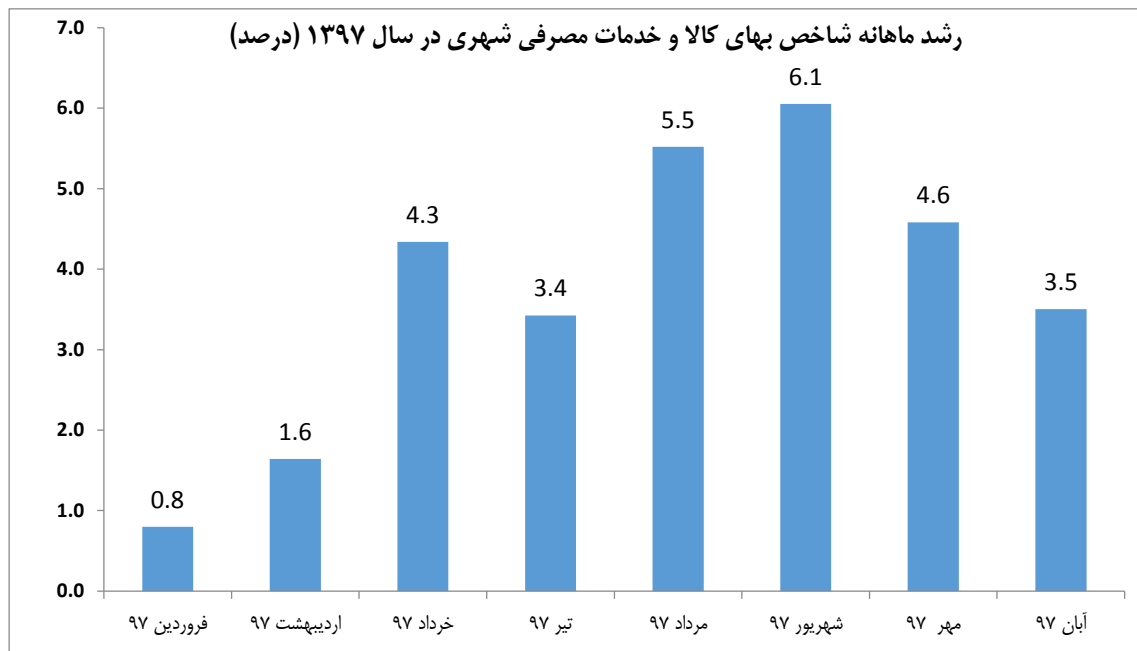
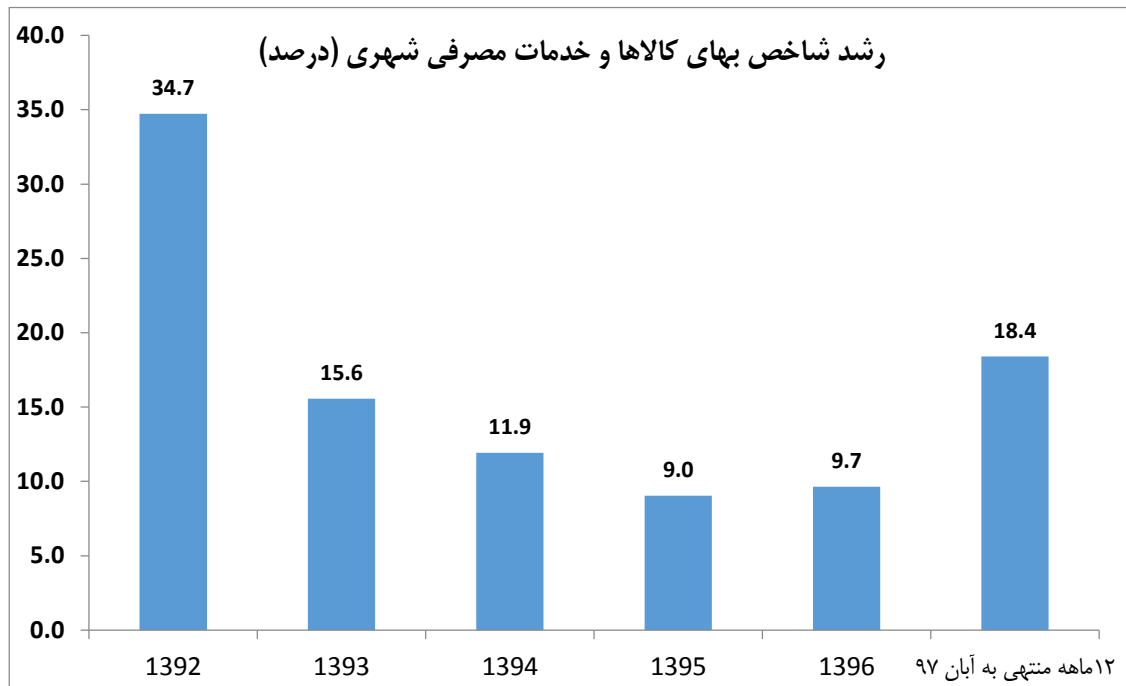
بررسی اجمالی مصوبات کارگروه تنظیم بازار در سال‌های اخیر نشان می‌دهد رویکرد اصلی تصمیمات اتخاذ شده در کارگروه مذکور رفع مشکلات ایجاد شده به صورت مقطعی و کوتاه‌مدت بوده و عملاً برنامه بلندمدت و راهبردی برای کاهش مداخله دولت و تنظیم مناسب بازار و پیش‌بینی آینده وجود نداشته است.

شایان ذکر است براساس ماده (۲۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به منظور تنظیم مناسب بازار، افزایش سطح رقابت، ارتقای بهره‌وری شبکه توزیع و شفاف‌سازی فرآیند توزیع کالا و خدمات، دولت مکلف شده است با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، قیمت‌گذاری را به کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه‌ای و ضروری محدود کند. در این راستا و براساس تبصره ذیل ماده مذکور، پیش‌نویس دستورالعمل مربوط تهیه گردید با این حال به خاطر برخی ابهامات و قوانین متعدد موجود در زمینه قیمت‌گذاری فرآیند تصویب آن متوقف شده است و کارگروه تنظیم بازار به استناد مفاد تبصره (۳) قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی بر کلیه قیمت‌گذاری‌های انجام شده از سوی مراجع مربوط در قالب اولویت گروه کالایی ۱ و ۲ نظارت و مداخله می‌نماید.

تامین ارز کالاهای اساسی

در راستای ساماندهی و مدیریت بازار ارز و تامین کالاهای اساسی مورد نیاز کشور، براساس تصویب‌نامه شماره ۶۳۷۹۳/ت/۵۵۵۶۳۳- مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶ هیات وزیران، لیست کالاهای وارداتی مشمول دریافت ارز به نرخ رسمی (دلار ۴۲۰۰ تومان) و دستگامه‌های مسئول جهت نظارت برای حصول اطمینان از توزیع کالاهای اساسی، دارو و ملزومات پزشکی مربوط از زمان ورود کالا تا عرضه آن در شبکه خرده‌فروشی تعیین گردیده و کارگروه تنظیم بازار نیز با عضویت کلیه دستگاه‌ها و مراجع ذیصلاح، تصمیمات لازم برای نظارت بر روند تامین و تخصیص ارز دولتی به کالاهای اساسی و رصد و پایش قیمت‌های نهایی مصرف‌کننده اتخاذ نموده و رویه‌های نظارتی حسب گروه کالایی مربوط تدوین شده و در حال انجام است. ضمن این که براساس مصوبه شماره ۷۰۱۱۸ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۹ شورای عالی هماهنگی اقتصادی، مجوزها و اختیارات لازم به وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان مسئول کارگروه تنظیم بازار برای نظارت موثر بر قیمت و نحوه عرضه کالاها و خدمات داده شده است.

در لایحه بودجه سال آتی نیز تامین نیاز ارزی واردات کالاهای اساسی و ضروری به نرخ رسمی (معادل ۱۴ میلیارد دلار) و کمک به معیشت عمومی از طریق ارائه بسته‌های کالایی و حمایتی منظور شده است.



شاخص خرید تضمینی کالاهای داخلی

قیمت گذاری و خرید تضمینی محصولات اساسی کشاورزی یکی از مهمترین سیاست‌های حمایتی اعمال شده از سوی دولت در سال‌های گذشته بوده و نقش مؤثری در جهت دادن به الگوی کشت و بهره‌برداری از اراضی کشاورزی داشته است. با تصویب قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی در سال ۱۳۶۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن دولت بطور رسمی نقش مؤثری در تنظیم بازار محصولات کشاورزی به عهده گرفت. بر این اساس ابتدا محصولات اساسی زراعی و سپس محصولات باغی و دامی تحت پوشش این قانون قرار گرفته اند.

تاکید بر رشد قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی متناسب با نرخ تورم در سال‌های اخیر سبب ایجاد اختلاف نسبتاً زیادی بین قیمت‌های داخلی و قیمت‌های جهانی و مداخله گسترده دولت برای خرید تضمینی محصولات مشمول گردیده که بار مالی و ضرر و زیان قابل توجهی را به همراه داشته است.

خرید تضمینی گندم

خرید تضمینی گندم با توجه به نقش و اهمیت آن در امنیت غذایی و تامین انرژی سرانه روزانه مورد توجه ویژه بوده و میزان آن متناسب با تولید داخلی نوسان داشته است به طوری که از ۲ میلیون تن در سال ۱۳۹۱ به حدود ۱۱/۵ میلیون تن در سال ۱۳۹۵ رسیده است. در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ این میزان به ترتیب برابر ۸/۹ و ۹/۵ میلیون تن بوده است.

عملکرد خرید تضمینی گندم در سالهای ۹۷-۱۳۹۱

سال	قیمت تضمینی (کیلوگرم/ریال)	مقدار خرید (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
۱۳۹۲	۸۰۰۰	۴۸۲۲	۳۹۱۰۴
۱۳۹۳	۱۰۵۰۰	۶۷۱۶	۷۱۲۲۶
۱۳۹۴	۱۱۵۵۰	۸۰۸۲	۹۴۰۹۹
۱۳۹۵	۱۲۷۰۵	۱۱۵۲۰	۱۴۷۰۷۸
۱۳۹۶	۱۳۰۰۰	۸۸۷۲	۱۱۵۹۳۲
۱۳۹۷	۱۳۰۰۰	۹۴۶۵	۱۲۵۶۰۰

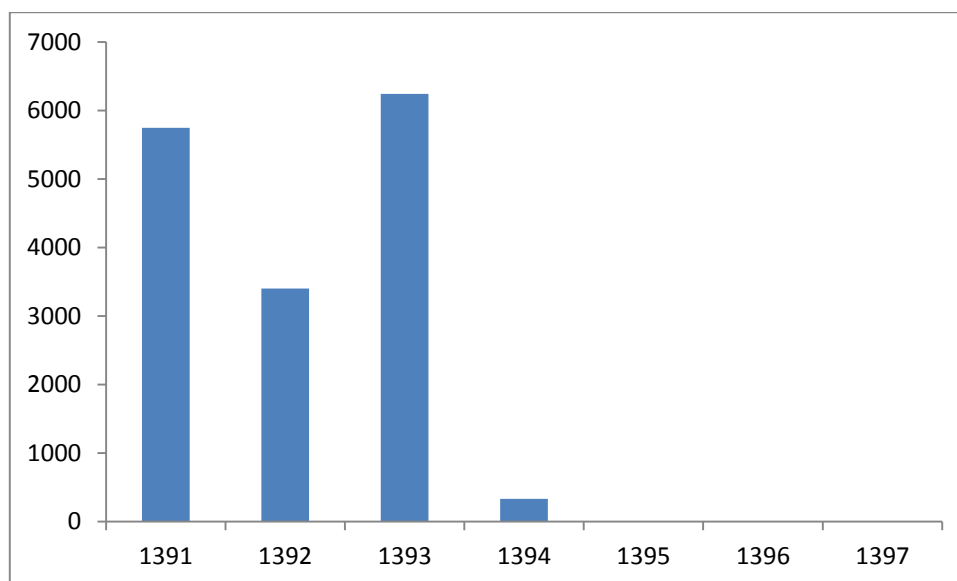
نحوه تامین منابع مالی خرید تضمینی گندم در سالهای ۹۷-۱۳۹۴ و برآورد سال ۱۳۹۸ در جدول زیر درج گردیده است (ارقام به میلیارد تومان).

محل تامین	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	برآورد ۱۳۹۸*
منابع عمومی	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۳۳۰۰	۵۰۰۰	۹,۲۴۵
منابع داخلی شرکت	۲۳۰۰	۲۶۵۰	۲۷۰۰	۲۶۰۰	۴۸۶۰
تسهیلات بانکی	۵۱۰۰	۴۰۰۰	۳۰۰۰	۳۳۶۰	۳,۱۵۵
اوراق مالی اسلامی	۰	۶۰۵۰	۲۶۰۰	۱۶۰۰	۰
جمع منابع	۹۴۰۰	۱۴۷۰۰	۱۱۶۰۰	۱۲۵۶۰	۱۷,۲۶۰
سهم منابع عمومی از کل منابع مورد نیاز	۲۱.۳	۵۴.۸	۵۰.۹	۵۲.۵	۵۳.۶

*منابع عمومی منظور شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ برابر ۸۱۴۵ میلیارد تومان است که کسری آن تا منابع مورد نیاز برای خرید تضمینی حدود ۱۰ میلیون تن گندم (۹۲۴۵ میلیارد تومان) از محل اوراق مالی اسلامی قابل تامین خواهد بود.

با توجه به حمایت‌های صورت گرفته و رشد تولید داخلی، میزان واردات گندم در سال‌های اخیر به شدت کاهش یافته و واردات صرفاً توسط بخش خصوصی به منظور اختلاط با گندم داخلی به صورت محدود صورت گرفته و میزان واردات شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران در سالهای ۹۷-۱۳۹۵ صفر بوده است.

روند واردات گندم توسط شرکت بازرگانی دولتی ایران (هزار تن)



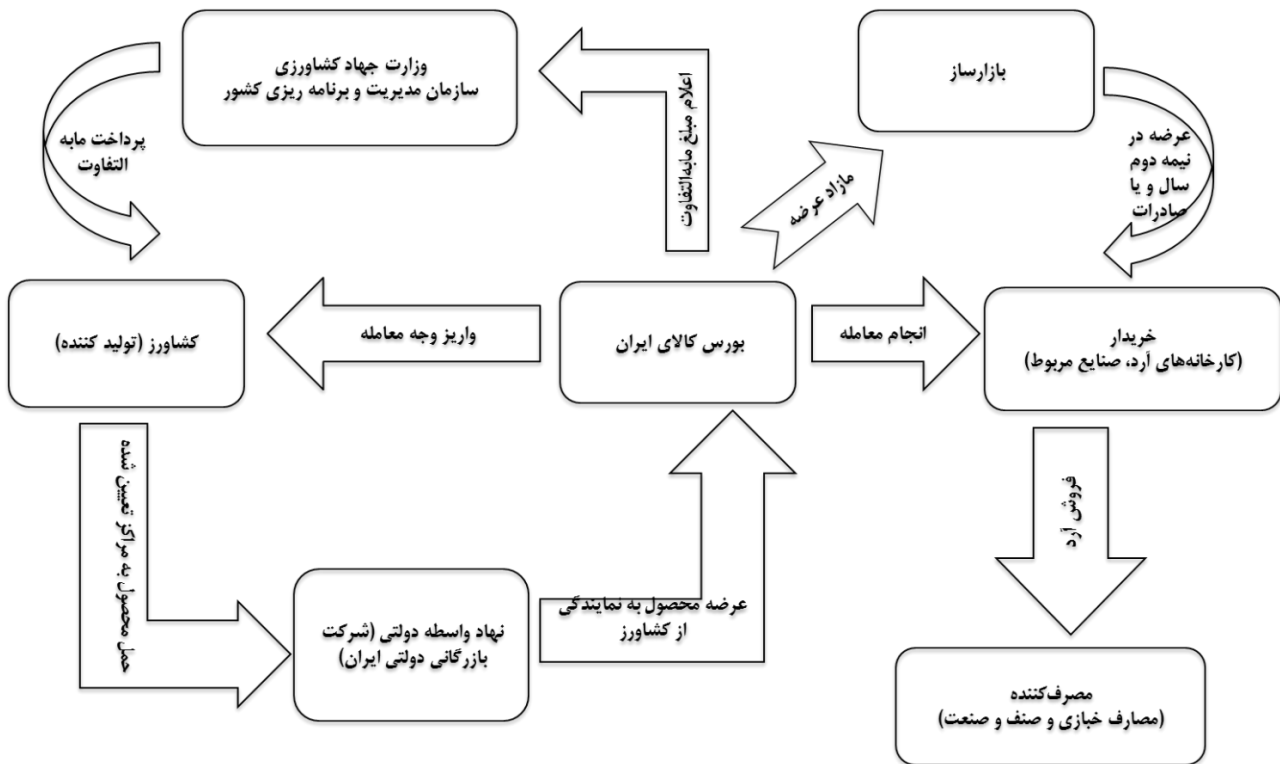
سیاست قیمت تضمینی

در راستای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی موضوع اجرای سیاست قیمت تضمینی و به منظور کاهش مداخله مستقیم دولت در خرید تضمینی محصولات کشاورزی، برای اولین بار در سال ۱۳۹۴ محصولات ذرت و جو استانهای خوزستان و کرمانشاه در بورس کالای ایران عرضه گردید. با عنایت به موفقیت اجرای سیاست قیمت تضمینی محصولات ذرت استان خوزستان و جو استان کرمانشاه موضوع ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی دامنه اجرای این سیاست برای این دو محصول برای سال زراعی ۱۳۹۴-۱۳۹۵ به کل کشور تعمیم داده شد که این موضوع هم باعث صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت و هم باعث ایجاد شفافیت در معاملات و افزایش استاندارد محصولات خریداری شده گردید. در این راستا در سال ۱۳۹۵ به میزان ۱۱۴۷ هزار تن جو و ۵۷۰ هزارتن ذرت در بورس کالا معامله شده است.

عملکرد سیاست قیمت تضمینی جو و ذرت ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

نام محصول	مقدار کالا (هزار تن)	مابه‌التفاوت قیمت	هزینه‌های تبعی	جمع بار مالی
جو	۱،۱۴۷	۳،۳۷۰	۳۵۶	۳،۷۲۶
ذرت	۵۷۰	۱،۷۳۳	۲۵۴	۱،۹۸۷
جمع		۵،۱۰۳	۶۱۰	۵،۷۱۳

نمای کلی فرآیند اجرایی ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی



اهم دستاوردهای اجرای سیاست قیمت تضمینی در عرصه ملی:

افزایش شفافیت و آمار فعالیت کشاورزان و امکان هدفمند نمودن حمایتها
ارتقای استاندارد و کیفیت محصولات داخلی و جلوگیری از اخلاف در نظام قیمت بازار
ورود و فعالیت بخش خصوصی جهت خرید مستقیم محصولات کشاورزان
کاهش بار مالی و ضرر و زیان دولت

برنامه عملیاتی ساماندهی چای کشور

عدم وجود تعامل سازنده بین عناصر مهم زنجیره صنعت چای شامل چایکاران، کارخانه‌های چای و تجار و بازرگانان به همراه ضعف دانش فنی بهره برداران و عدم اجرای صحیح عملیات به‌زراعی در باغ‌های چای، ضعف در فرآوری و بازاریابی چای خشک تولیدی و نبودن تبلیغات مناسب برای ترویج مصرف چای داخلی، مهمترین مشکلات موجود در این حوزه می‌باشد. لذا به منظور استقرار زنجیره ارزش مطلوب و هماهنگی سیاست‌های اجرایی در حوزه تولید برگ سبز، فراوری و بسته‌بندی، بازاریابی و مصرف چای کشور، صندوق حمایت از توسعه صنعت چای کشور با مشارکت چایکاران، کارخانه‌های چای، تجار (بازاریان) و دولت (حداکثر ۴۹ درصد سهام) ایجاد شده که در حال حاضر تعداد ۴۵۶۸۸ نفر چایکار و ۷۰ کارخانه چای عضو صندوق مذکور (با سرمایه ۵۶۰ میلیارد ریال) بوده و پیش‌بینی می‌شود در سال‌های آینده تعداد سهامداران چایکار به ۶۰۰۰۰ نفر و صنایع مربوط به ۱۵۰ کارخانه برسد.

مهمترین اقدامات صندوق مذکور در سال‌های گذشته در راستای تامین مالی و حمایت از این بخش شامل پرداخت تسهیلات یارانه‌ای برای اجرای عملیات به‌زراعی باغات چای، نوسازی و خرید ماشین‌آلات کارخانه‌های چای، کمک به

ارتباط مطلوب و تامین منافع حلقه‌های زنجیره چای و فراهم نمودن نقدینگی جهت تسریع در پرداخت بهای برگ سبز چای خریداری شده از چایکاران بوده است.

خرید تضمینی برگ سبز چای

یکی از مهمترین اقدامات صورت گرفته از سوی دولت برای حمایت از تولید داخلی، خرید تضمینی برگ سبز چای می‌باشد که در سالهای اخیر تلاش گردیده است علاوه بر رشد مناسب قیمت خرید تضمینی، با تقویت اعتبارات مربوط در قوانین بودجه سالانه، پرداخت مطالبات چایکاران در اسرع وقت صورت پذیرد. بر این اساس میانگین قیمت دریافتی چایکاران از هر کیلوگرم چای تحویلی به کارخانه‌ها از ۳۴۲۸ ریال در سال ۱۳۸۹ به ۱۹۵۴۲ ریال در سال ۱۳۹۷ (حدود ۵/۷ برابر) و میزان یارانه پرداختی دولت (با احتساب هزینه‌های تبعی) نیز طی دوره مذکور از ۲۹۰ میلیارد ریال به ۱۳۴۳ میلیارد ریال (حدود ۴/۶ برابر) افزایش یافته است. البته با توجه به نوسان تولید برگ سبز چای که عمدتاً ناشی از شرایط آب و هوایی است میزان یارانه پرداختی دولت متناسب با میزان برگ چای تحویلی نوسان داشته و در سال ۱۳۹۵ با توجه به خرید تضمینی ۱۳۹ هزار تن برگ سبز چای برابر ۱۵۱۴ میلیارد ریال بوده است.

عملکرد خرید تضمینی برگ سبز چای طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۷

سال	کل برگ سبز چای	چای درجه یک	چای درجه دو	قیمت خرید درجه یک	قیمت خرید درجه دو	قیمت فروش درجه یک	قیمت فروش درجه دو	سهام کارخانه	یارانه دولت	هزینه‌های تبعی
	مقدار (تن)		قیمت خرید از کشاورز و فروش به کارخانه (کیلو ریال)				ارزش (میلیارد ریال)			
۱۳۸۹	۱۱۵،۱۹۶	۲۴،۳۵۲	۹۰،۸۴۴	۵،۴۰۰	۲،۹۰۰	۱،۷۵۰	۹۰۰	۱۲۴	۲۷۱	۱۹
۱۳۹۰	۱۳۱،۴۵۸	۳۱،۳۶۷	۱۰۰،۰۹۱	۶،۰۰۰	۳،۳۰۰	۱،۹۵۰	۱،۰۳۰	۱۶۴	۳۵۴	۱۴
۱۳۹۱	۱۰۹،۷۹۶	۲۵،۰۹۹	۸۴،۶۹۷	۷،۰۰۰	۳،۹۰۰	۲،۷۵۰	۱،۷۵۰	۲۱۷	۲۸۹	۲۴
۱۳۹۲	۸۰،۳۶۲	۳۱،۸۴۶	۴۸،۵۱۶	۱۲،۰۰۰	۶،۵۰۰	۸،۰۰۰	۴،۲۰۰	۴۵۹	۲۳۹	۳۱
۱۳۹۳	۶۵،۰۵۱	۳۱،۱۴۳	۳۳،۹۰۸	۱۸،۰۰۰	۱۰،۰۰۰	۵،۹۴۰	۳،۳۰۰	۲۹۷	۶۰۳	۴۰
۱۳۹۴	۸۶،۸۲۸	۳۲،۳۹۹	۵۴،۴۲۹	۲۱،۸۰۰	۱۲،۱۰۰	۷،۱۹۴	۳،۹۹۳	۴۵۰	۹۱۴	۵۱
۱۳۹۵	۱۳۹،۲۲۸	۴۰،۰۵۹	۹۹،۱۶۹	۲۴،۵۲۵	۱۳،۷۳۴	۹،۳۲۰	۵،۲۱۹	۸۹۱	۱،۴۵۴	۶۰
۱۳۹۶	۱۰۸،۱۹۰	۳۸،۱۷۰	۷۰،۰۲۰	۲۶،۲۴۲	۱۴،۶۹۵	۱۰،۴۹۷	۵،۸۷۸	۸۱۲	۱،۲۱۸	۶۷
۱۳۹۷	۱۱۲،۷۳۶	۳۹،۹۸۳	۷۲،۷۵۳	۲۷،۲۹۲	۱۵،۲۸۳	۱۱،۱۹۰	۶،۷۲۵	۹۳۷	۱۲۶۷	۷۶

به منظور استقرار زنجیره ارزش مطلوب و هماهنگی سیاست‌های اجرایی در حوزه تولید برگ سبز، فراوری و بسته‌بندی، بازاریابی و مصرف چای کشور، صندوق حمایت از توسعه صنعت چای کشور با مشارکت چایکاران، کارخانه‌های چای، تجار (بازاریان) و دولت (حداکثر ۴۹ درصد سهام) ایجاد شده که در حال حاضر تعداد ۴۵۶۸۸ نفر چایکار و ۷۰ کارخانه چای عضو صندوق مذکور (با سرمایه ۵۶۰ میلیارد ریال) بوده و پیش‌بینی می‌شود در سال‌های آینده تعداد سهامداران چایکار به ۶۰۰۰۰ نفر و صنایع مربوط به ۱۵۰ کارخانه برسد.

مهمترین اقدامات صندوق مذکور در سال‌های گذشته در راستای تامین مالی و حمایت از این بخش شامل پرداخت تسهیلات یارانه‌ای برای اجرای عملیات به زراعی باغات چای، نوسازی و خرید ماشین‌آلات کارخانه‌های چای، کمک به ارتباط مطلوب و تامین منافع حلقه‌های زنجیره چای و فراهم نمودن نقدینگی جهت تسریع در پرداخت بهای برگ سبز چای خریداری شده از چایکاران بوده است.

شاخص آموزش نانوایان و بهسازی و نوسازی واحدهای نانوایی

به منظور بهبود کیفیت نان و ارتقای سلامت و بهداشت جامعه، همزمان با اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، بهسازی و نوسازی نانوایی‌ها و آموزش نانوایان مورد توجه قرار گرفته و در این راستا تا پایان سال ۱۳۹۶ از ۵۴۰۰۰ واحد نانوایی که در برنامه بهسازی قرار گرفته‌اند تعداد ۱۷۵۰۰ واحد (۳۲ درصد کل اهداف مصوب) بهسازی شده است. همچنین تعداد واحدهای تولید نان صنعتی بهره برداری شده طی سالهای ۹۵-۱۳۸۸ برابر ۲۵ واحد به ظرفیت تولید ۱۰۴۵ تن در روز با سرمایه‌گذاری ۳۵۶۰ میلیارد ریال است که با توجه به قیمت تمام شده بالا و عدم استقبال مصرف‌کنندگان، اغلب پایین‌تر از ظرفیت اسمی فعالیت می‌کنند و فعالیت بهینه اقتصادی واحدهای مزبور منوط به کاهش و حذف مداخله دولت در تعیین قیمت نان و رقابتی شدن حوزه گندم، آرد و نان می‌باشد.

شاخص امکانات و تأسیسات نگهداری و ذخیره‌سازی کالاها

با توجه به اعتبارات اختصاص داده شده از محل طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و کمکهای فنی و اعتباری، در حال حاضر امکانات مناسبی برای ذخیره سازی و نگهداری گندم در کشور وجود داشته به طوری که براساس آخرین اطلاعات دریافتی، تعداد سیلوهای استاندارد و سایر مراکز نگهداری دولتی و خصوصی برابر ۷۴۹ مرکز و ظرفیت آنها برابر ۱۹/۸ میلیون تن شامل ۶/۳ میلیون تن در بخش دولتی و ۱۳/۵ میلیون تن در بخش غیردولتی می‌باشد که با توجه به نیاز کشور، ضرورتی به ایجاد واحدهای جدید و توسعه ظرفیت وجود نداشته و اعتبارات پرداختی صرفاً برای تکمیل سیلوهای باقیمانده و نگهداری مراکز موجود می‌باشد.

ظرفیت و تعداد سیلوهای استاندارد نگهداری کالاهای اساسی تا پایان سال ۱۳۹۶ (ظرفیت هزار تن)

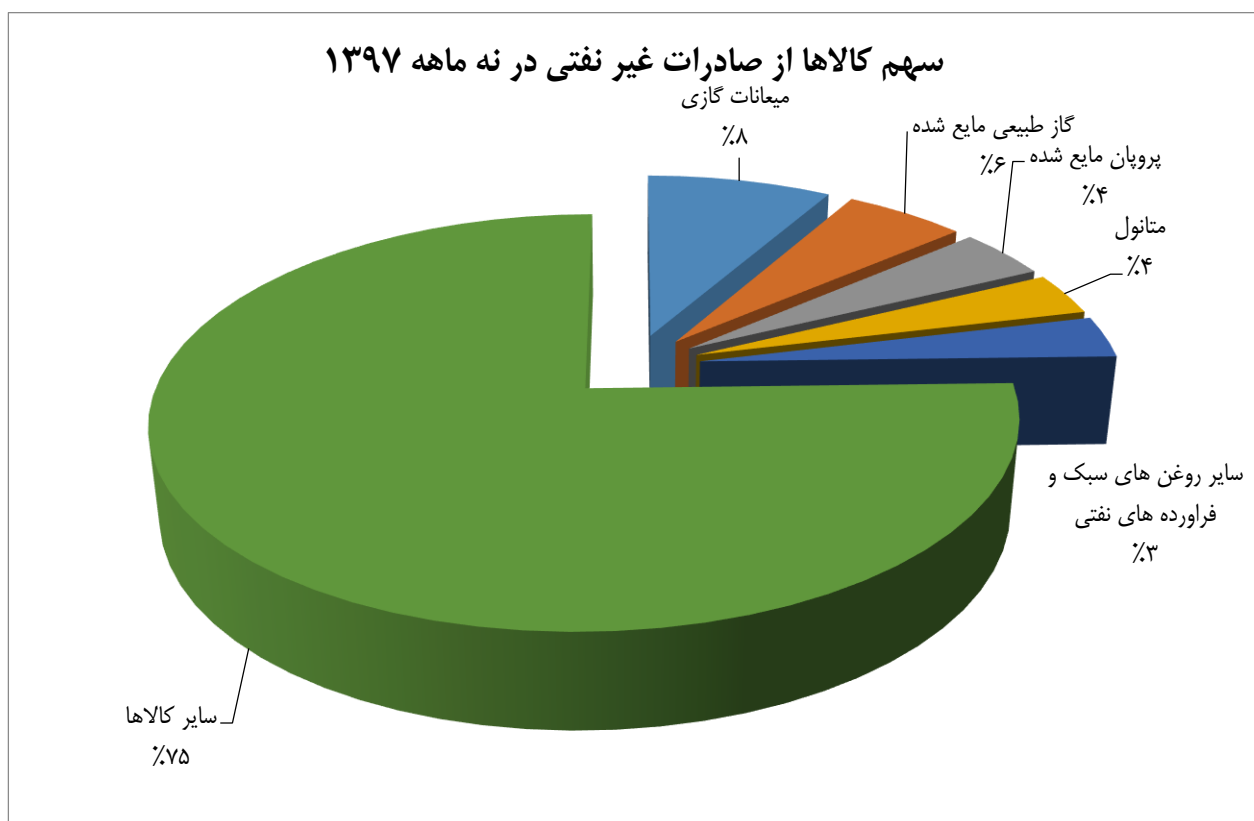
جمع کل		خصوصی		دولتی		وضعیت	نوع تأسیسات
ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد		
۴۱۰۲	۱۳۴	۱۵۰۲	۵۷	۲۶۰۰	۷۷	استاندارد (بلندمدت)	سیلوهای بتنی
۸۵۰۵	۲۷۸	۷۹۶۰	۲۶۷	۵۴۵	۱۱		سیلوهای فلزی
۲۱۲۴	۱۱۰	۱۴۸۴	۸۲	۶۴۰	۲۸		انبارهای مکانیزه
۱۴۷۳۱	۵۲۲	۱۰۹۴۶	۴۰۶	۳۷۸۵	۱۱۶	جمع سیلوهای بلندمدت	
۲۶۱۳	۱۸۹	۲۰۹۵	۱۴۷	۵۱۸	۴۲	کوتاه مدت	انبارهای ساده و نیمه مکانیزه
۲۴۳۹	۳۸	۴۵۹	۲۱	۱۹۸۰	۱۷		انبارهای چادری
۵۰۵۲	۲۲۷	۲۵۵۴	۱۶۸	۲۴۹۸	۵۹	جمع سیلوهای کوتاه مدت	
۱۹۷۸۳	۷۴۹	۱۳۵۰۰	۵۷۴	۶۲۸۳	۱۷۵	جمع کل	

صادرات و واردات

حوزه صادرات

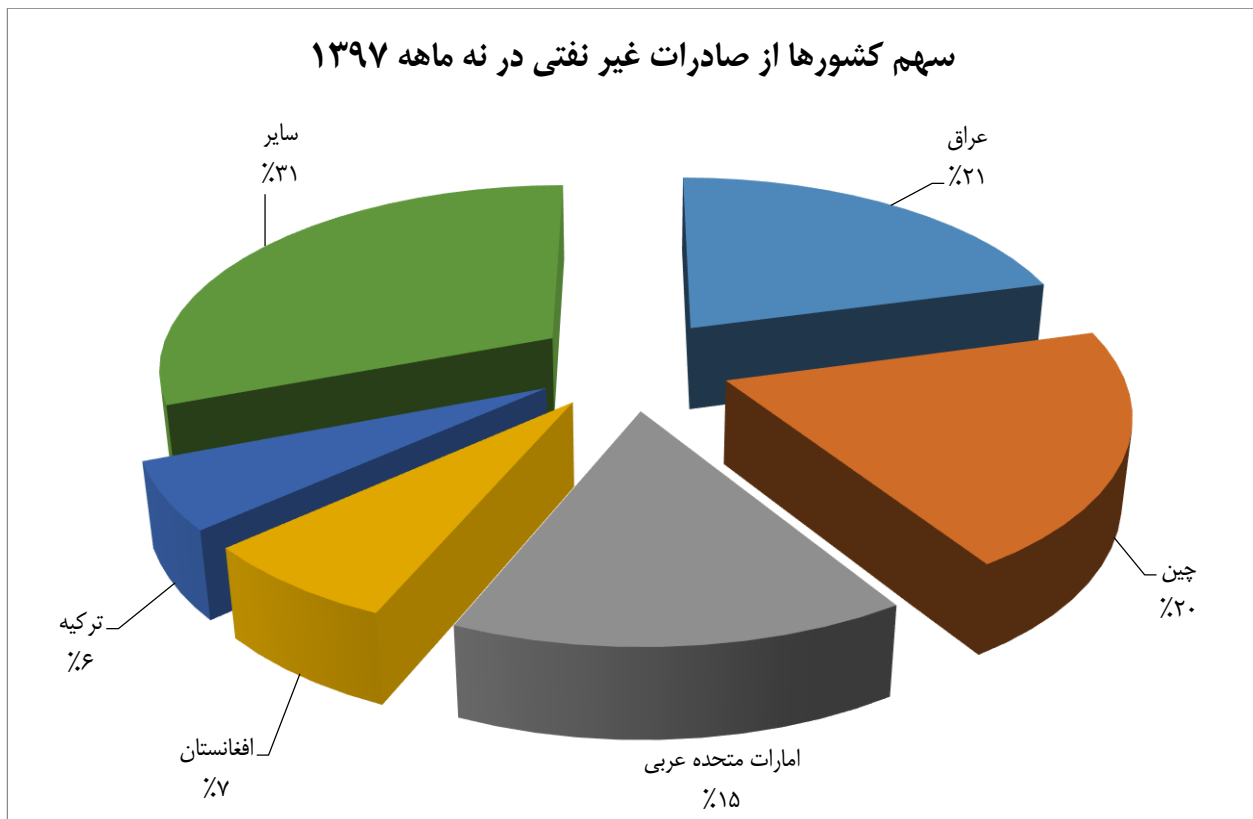
صادرات غیر نفتی (کالا و میعانات گازی) کشور طی نه ماهه نخست ۱۳۹۷ از نظر وزنی ۸۶۹۴۰ هزار تن و از نظر ارزشی بالغ بر ۳۳۳۵۸ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱,۸۵ درصد از لحاظ وزن کاهش و ۵,۴ درصد از نظر ارزش افزایش داشته است.

اقلام عمده صادراتی: میعانات گازی به ارزش ۲۷۷۶ میلیون دلار، گاز طبیعی مایع شده به ارزش ۱۸۱۵ میلیون دلار، پروپان مایع شده به ارزش ۱۳۵۶ میلیون دلار، متانول به ارزش ۱۱۴۲ میلیون دلار و سایر روغن‌های سبک و فرآورده‌های نفتی بجز بنزین به ارزش ۱۱۱۳ میلیون دلار بوده است.



منبع: سایت گمرک ج ۱۱

بازارهای صادراتی نخست کشور شامل عراق ۶۹۲۹ میلیون دلار، چین با ۶۷۴۹ میلیون دلار، امارات متحده عربی ۵۱۳۴ میلیون دلار، افغانستان ۲۳۳۷ میلیون دلار، ترکیه ۱۹۱۲ میلیون دلار می‌باشد. قابل ذکر است کشور عراق طی این مدت رتبه اول را در بین کشورهای مقاصد صادراتی ایران کسب کرده است به طوری که میزان صادرات به این کشور نسبت به مدت مشابه سال گذشته با افزایش ۴۸ و ۷۰ صدم درصدی از نظر ارزش دلاری همراه بوده است.

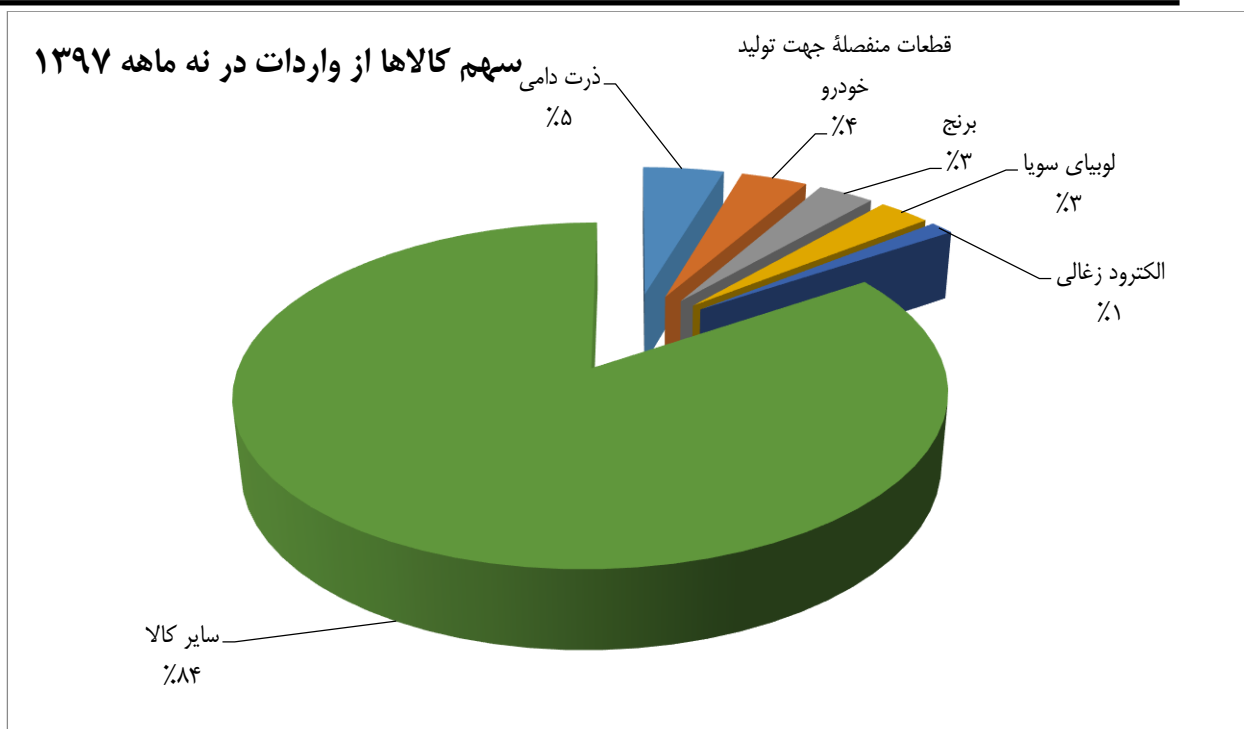


منبع: سایت گمرک ج ۱۱

حوزه واردات

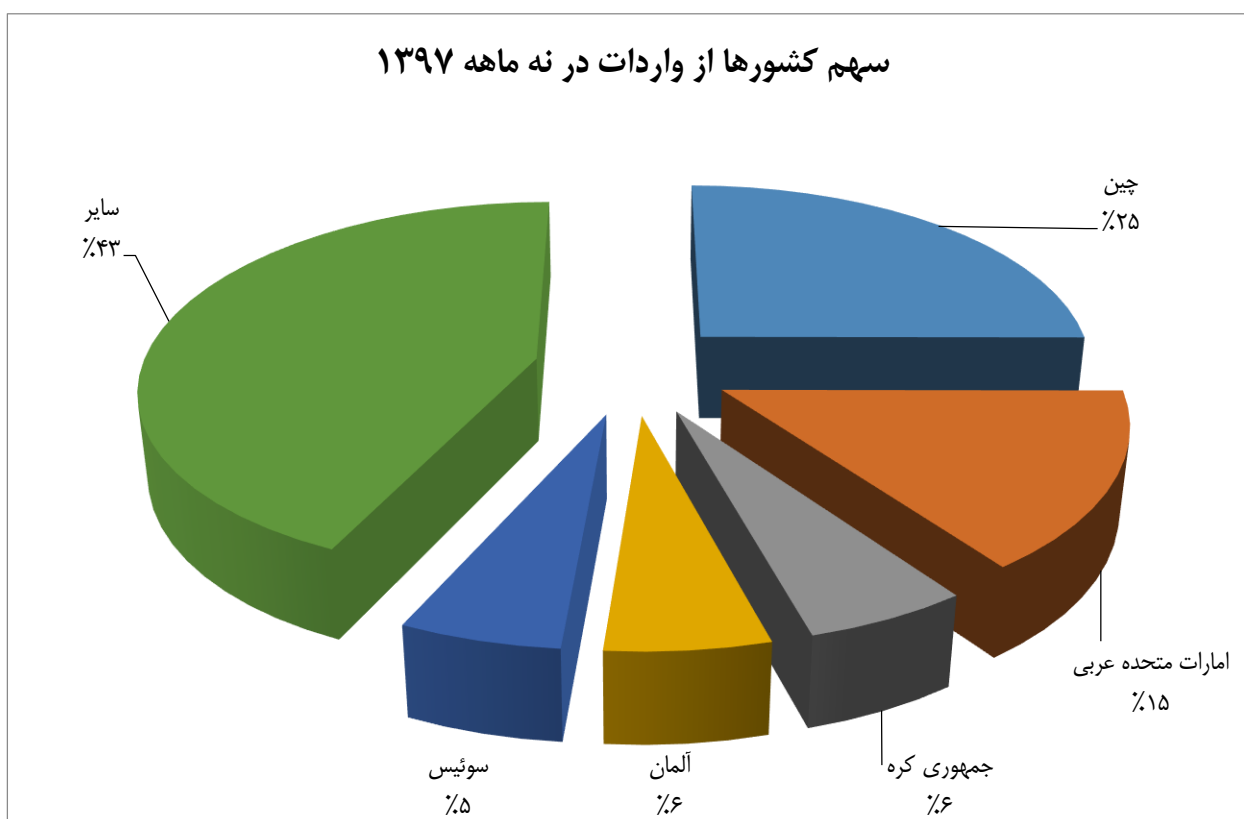
واردات کشور طی نه ماهه نخست ۱۳۹۷ از نظر وزنی ۲۳۸۷۱ هزار تن و از نظر ارزشی بالغ بر ۳۲۶۲۰ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱۳,۲۷ درصد از لحاظ وزن و ۱۵,۹ درصد از نظر ارزش کاهش داشته است.

اقلام عمده وارداتی کشور: ذرت دامی به ارزش ۱۴۷۷ میلیون دلار، قطعات منفصله جهت تولید خودرو به ارزش ۱۲۱۴ میلیون دلار، برنج ۱۰۲۳ میلیون دلار، لوبیای سویا به ارزش ۹۴۴ میلیون دلار و الکتروود زغالی برای کوره‌ها به ارزش ۴۳۷ میلیون دلار بوده است.



منبع: سایت گمرک ج ۱۱

چین با ارزش ۸۱۷۲ میلیون دلار، امارات متحده عربی ۴۹۱۴ میلیون دلار، جمهوری کره ۱۸۳۲ میلیون دلار، آلمان ۱۸۲۵ میلیون دلار و سوئیس ۱۷۹۴ میلیون دلار عمده‌ترین کشورهای مبدا کالاهای وارداتی محسوب می‌شوند.



منبع: سایت گمرک ج ۱۱

فرش دستباف:

صنعت فرش دستباف به عنوان یک فعالیت مکمل مشاغل کشاورزی و روستایی بوده، که با توجه به تعداد قابل توجه شاغلین و سهم ناچیز ارزش افزوده فرش در اقتصاد ملی، صنعتی بسیار حایز اهمیت محسوب می‌گردد. از کل تولید فرش در هر سال قریب به ۶۵ درصد آن صادر می‌شود و در مقایسه با صادرات سایر کالاها در جایگاه بسیار مناسبی قرار دارد. صادرات فرش ایران علی‌رغم همه عوامل از جمله تحریمها، کاهش تقاضای جهانی فرش و افزایش کالاهای جانشین و مکمل از سال ۱۳۹۲ تا کنون به طور متوسط سالانه حدود ۳۰۰ میلیون دلار بوده است بگونه‌ای که ایران در صدر صادرکنندگان فرش جهان قرار داشته و رقبایی همچون هند و پاکستان در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

شرکای تجاری ایران که صادرات فرش به آنها انجام می‌پذیرد به ترتیب عبارتند از آمریکا، آلمان، امارات متحده عربی، لبنان، پاکستان، انگلستان، ژاپن و...

در سال ۱۳۹۶ میزان صادرات فرش بیش از ۴۲۴ میلیون دلار بوده است و در مقایسه با صادرات این محصول در سال ۱۳۹۵ که معادل مبلغ ۳۶۰ میلیون دلار بوده، رشدی به میزان ۱۷/۸ درصد را نشان می‌دهد. صادرات کشور به آمریکا در سال ۱۳۹۶ در سایه توافق برجام، ۱۲۷ میلیون دلار بوده که در حدود ۳۰ درصد از ارزش کل صادرات فرش دستباف را در بر می‌گیرد.

در هشت ماهه سال ۱۳۹۷ صادرات فرش دستباف به لحاظ ارزشی معادل مبلغ ۲۰۳/۶ میلیون دلار و به لحاظ وزنی معادل ۴۱۶۴ هزار تن بوده است که در مقایسه با میزان صادرات هشت ماهه سال گذشته (که به لحاظ ارزشی معادل ۲۶۶ میلیون دلار و به لحاظ وزنی معادل ۳۱۵۶ هزار تن بوده) به ترتیب کاهشی معادل ۲۳/۵ درصد از ارزش و افزایشی معادل ۳۲ درصد در وزن را شاهد بوده ایم.

امور گمرکی:

در دنیای امروز اهمیت سرعت نقل و انتقال کالا و حجم مبادلات تجاری در عرصه بین‌المللی به حدی است که اکثر کشورهای جهان را وادار نموده تا برنامه‌های جامعی را برای استفاده از منافع هر چه بیشتر در این حوزه طراحی و اجرا نمایند. زیرساخت‌های تجاری، مدرن‌سازی گمرکات و یکپارچه‌سازی مدیریت مرزی و ارائه خدمات حمل‌ونقل مطلوب، همراه با توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، مدیریت اطلاعات، شفافیت در قوانین و مقررات از جمله موارد مهم تعیین‌کننده و اثرگذار در تجارت بین‌المللی قلمداد می‌گردد. در این راستا گمرک ج.ا.ا با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و اصلاح فرآیندها و نحوه انجام تشریفات، اقدامات موثری در جهت ارتقاء بهبود وضعیت تجارت کشور انجام داده است.

در حال حاضر گمرک جمهوری اسلامی ایران دارای ۱۴۰ گمرک فعال به تفکیک ۷۵ حوزه نظارت و اداره گمرک، ۱۳ فرودگاه، ۲۷ بازارچه مرزی، ۱۸ منطقه ویژه اقتصادی و ۷ منطقه آزاد تجاری-صنعتی می‌باشد.

از آنجایی که عمده‌ترین شاخص‌ها در سنجش کارایی خدمات گمرکی عبارتند از کاهش زمان و کاهش هزینه، با توجه به مهندسی مجدد صورت پذیرفته در فرآیندهای گمرکی که از سال ۱۳۹۱ آغاز گردید انجام امور از دستی به الکترونیکی تغییر یافت و به میزان قابل ملاحظه‌ای بهبود این دو مهم را محقق نموده به نحوی که پس از استقرار و

توسعه سامانه جامع امور گمرکی در کلیه گمرکات اجرایی کشور و ایجاد پنجره واحد تجارت فرامرزی، زمان ترخیص واردات از ۲۶ روز به ۴ روز کاهش یافته و زمان ترخیص صادرات نیز از ۷ روز به یک روز کاهش یافته و از آنجایی که بر اساس اعلام بانک جهانی، هر روز تاخیر در انجام تشریفات گمرک یک درصد ارزش کل کالا به هزینه‌های مترتب بر ترخیص کالا خواهد افزود، صرفه‌جویی قابل ملاحظه‌ای در بخش تجارت صورت پذیرفته است.

مطابق گزارش سال ۲۰۱۸ میلادی بانک جهانی دستاوردهای مهم گمرک ج.ا.ا در این خصوص و پس از اجرای کامل اقدامات مذکور، ارتقاء ۳۲ پله‌ای رتبه ایران در شاخص عملکردی لجستیک (LPI) در بین ۱۶۰ کشور جهان می‌باشد که در این راستا «کارآیی فرایند ترخیص کالا» با ۳۹ پله و «توانایی در تعقیب و ردیابی کالاهای ارسالی» با ۲۶ پله بیشترین بهبود را داشته که در این میان اقدامات صورت گرفته توسط گمرک ایران در خصوص بهبود فرآیندهای گمرکی و ارائه خدمات الکترونیکی نقش مهمی ایفاء نموده است. همچنین شاهد ارتقاء ۴ پله‌ای رتبه ایران در شاخص تجارت فرامرزی هستیم.

از دیگر اقدامات گمرک ج.ا.ا در خصوص بهبود فرایندها و رویه‌ها، اجرای سامانه مدیریت ریسک هوشمند با شناسایی، تحلیل و اعمال شاخص‌های استاتیک و دینامیک در رویه‌های گمرکی در راستای اعمال کنترل‌های لازم و پیشگیری از قاچاق کالا با استفاده از ابزارهای کنترلی پیشرفته و روزآمد می‌باشد.

در همین راستا و همچنین به منظور تسریع امر مبادلات کالا در کشور و جلوگیری از قاچاق کالا، گمرک ج.ا.ا ایران طی سالیان گذشته تجهیز به دستگاههای کنترل نامحسوس و بازرسی X-Ray کامیونی و تأمین سایر دستگاه‌های کنترلی در گمرکات را براساس اولویت تعیین شده در دستور کار خود قرار داده است.

دستگاه‌های X-Ray کامیونی با برخورداری از فناوری پیشرفته و ترکیبی از سیستم‌های الکترونیکی، مکانیکی و الکتریکی جهت کاهش ریسک قاچاق کالا و عدم بازشدن درب کانتینرهای حاوی کالا حین بازرسی توسط ارزیابان و کارشناسان امور گمرکی و تسریع در کنترل و بازرسی در رویه‌های مختلف گمرکی مخصوصاً در رویه ترانزیت خارجی و واردات و همچنین جلوگیری از ایجاد تونل در کانتینرهای حاوی کالا و جاسازی در بدنه کانتینرهائی که بازرسی فیزیکی آنها امکان‌پذیر نمی‌باشد از مهمترین ابزارهای کنترلی قابل استفاده می‌باشند.

ضمناً با توجه به حجم بسیار بالای فعالیت‌های گمرکی در گمرکات که از لحاظ زمانی امکان بازرسی همه کانتینرها را به صورت دستی میسر نمی‌باشد و همچنین گاه‌گاهاً کالاها و قطعات در داخل کانتینرها به گونه‌ای چیده می‌شود که به لحاظ عدم دسترسی بازرسی ارزیابان را دچار مشکل می‌نماید لذا بهره‌گیری از ابزارهای کنترلی مدرن و پیشرفته اجتناب‌ناپذیر می‌باشد.

در حال حاضر تعداد (۱۴۵) گمرک در کشور فعال بوده که از تعداد مذکور (۱۱) گمرک مجهز به ایکس-ری کامیونی می‌باشند و از آنجایی که در دو گمرک بازرگان و شهیدرجایی دو دستگاه ایکس-ری کامیونی مستقر گردیده است، در مجموع تعداد (۱۵) دستگاه کنترلی در گمرکات کشور موجود می‌باشد. بنابراین حداقل ۲۵ دستگاه X-Ray باید خریداری شود تا بتوان به حجم ۳۰ درصد اسکن محموله‌ها در مرزهای مهم رسید. تأکید می‌گردد در بعضی از مکان‌های مرزی لازم است بیش از یک دستگاه X-Ray نصب شود.

شایان ذکر است با در نظر گرفتن عمر مفید ۱۰ ساله دستگاه‌های ایکس-ری کانتینری، در حال حاضر عمر مفید تعدادی از دستگاه‌های موجود نیز به اتمام رسیده که علی‌رغم کمبود اعتبارات مالی و نبود قطعات یدکی با حداقل

ظرفیت در حال فعالیت می‌باشند هرچند با توجه به عدم انجام تعمیرات اساسی دستگاه‌های موجود، پیش‌بینی می‌گردد که تا ۵ سال آینده اکثر دستگاه‌های مذکور به دلیل اتمام عمر مفید، عملاً غیر قابل بهره‌برداری گردند که این مهم در کنار تغییرات سریع تکنولوژیکی (از جمله قابلیت تشخیص طیف‌های وسیع‌تر بر مبنای جنس مواد) و فناوری‌های نوین (شامل قابلیت اسکن سریع و در حال حرکت کامیون‌ها) بیانگر ضرورت و اهمیت تامین سیستم‌های جدید و نوسازی ناوگان کنترلی گمرک ج.ا.ا خواهد بود.

علی‌رغم هزینه بالای تامین دستگاه‌های مذکور و محدودیت‌های بودجه‌ای موجود طی سالیان اخیر منابع مناسبی از محل اعتبارات عمومی و همچنین از محل درآمدهای اختصاصی گمرک ج.ا.ا، موضوع ماده (۱۶۰) قانون امور گمرکی به همین منظور اختصاص یافته و از محل منابع مذکور تعداد دو دستگاه ایکس-ری کنترلی پر سرعت از تولیدکنندگان خارجی خریداری و تعداد ۵ دستگاه نیز از سازمان پژوهش و نوآوری دفاعی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه گردیده که تا کنون یک دستگاه آن تحویل و در گمرک بازرگان مستقر شده است لیکن در سال ۱۳۹۸ نظر به لزوم استقرار تجهیزات مذکور در مبادی هدف و مورد نیاز اهتمام به اجرای آن از طریق فاینانس، BOT و همچنین تأمین از تولیدکنندگان داخلی مد نظر قرار دارد.

در اثربخش بودن و لزوم استفاده و بهره‌گیری از دستگاه‌های کنترلی ایکس-ری تردیدی وجود ندارد به نحوی که در سال‌های اخیر کشفیات قاچاق انسان رشد فراوانی داشته و تنها در نیمه نخست سال جاری بالغ بر ۲۰۰ نفر که بصورت غیر قانونی قصد خروج از کشور را داشته‌اند در مرزهای غربی توسط دستگاه‌های کنترلی مذکور کشف گردیده‌اند و بر همین اساس از مهمترین دستاوردهای گمرک ج.ا.ا و به جهت کشفیات بسیار زیاد صورت گرفته در زمینه مواد مخدر و پیش‌سازهای مربوطه، کسب مقام نخست مبارزه با مواد مخدر در سازمان جهانی RILO و رتبه دوم مبارزه با انواع قاچاق طی سالیان ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ میلادی می‌باشد.

۷- تحلیل اعتبارات هزینه‌ای بخش (برحسب برنامه - دستگاه اجرایی و...) - ردیف‌های

متفرقه

تحلیل اعتبارات هزینه‌ای بخش بازرگانی

جدول ۱- اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی در حوزه بازرگانی

ارقام: میلیون ریال

لایحه ۱۳۹۸				مصوب ۱۳۹۷				نام دستگاه	شماره طبقه‌بندی
جمع	متفرقه	اختصاصی	عمومی	جمع	متفرقه	اختصاصی	عمومی		
۸,۲۲۸,۹۶۱	۳۰۰,۰۰۰	۲,۳۹۸,۵۰۰	۵,۵۳۰,۴۶۱	۶,۷۳۷,۰۲۶	۰	۲,۴۶۷,۷۰۰	۴,۲۶۹,۳۲۶	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱۱۰,۵۰۰
۱۰۱,۰۰۰	۰	۰	۱۰۱,۰۰۰	۸۹,۸۶۴	۰	۰	۸۹,۸۶۴	سازمان چای کشور	۱۵۱,۰۱۲
۱۵۵,۲۰۰	۰	۰	۱۵۵,۲۰۰	۱۶۰,۰۰۰	۰	۰	۱۶۰,۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت - ارتقاء و بهبود بهره‌وری، تثبیت و افزایش سهم صادراتی و بازاریابی‌های داخلی و خارجی فرش دستباف	۱۴۷,۰۰۳
۴,۶۰۰,۶۵۳	۴,۱۵۰,۰۴۰	۰	۴۵۰,۶۱۳	۱۰,۵۷۵,۵۵۹	۱۰,۱۹۵,۱۵۰	۰	۳۸۰,۴۰۹	سازمان توسعه تجارت ایران	۱۴۷,۱۰۰
۸۶,۰۰۰	۰	۰	۸۶,۰۰۰	۷۴,۷۴۴	۰	۰	۷۴,۷۴۴	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۱۴۷,۳۰۰
۳۱۸,۵۹۶	۰	۰	۳۱۸,۵۹۶	۲۶۰,۹۹۳	۰	۰	۲۶۰,۹۹۳	سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان	۲۶۶,۵۰۰
۵۹,۱۷۰	۰	۰	۵۹,۱۷۰	۶۱,۰۰۰	۰	۰	۶۱,۰۰۰	صندوق ضمانت صادرات ایران - افزایش سرمایه	۲۸۰,۹۶۱
۴۸,۵۰۰	۰	۰	۴۸,۵۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	۰	۵۰,۰۰۰	اتحادیه مرکزی فرش دستباف روستایی ایران - کمک	۱۵۵,۰۱۱
۱,۴۴۷,۷۶۴	۰	۰	۱,۴۴۷,۷۶۴	۱,۲۰۲,۸۵۱	۰	۰	۱,۲۰۲,۸۵۱	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۲۰۰,۱۰۰
۹۰,۰۰۰	۰	۰	۹۰,۰۰۰	۵۶,۳۳۶	۰	۰	۵۶,۳۳۶	سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها	۲۹۵,۳۳۰
۱۵,۱۳۵,۸۴۴	۴,۴۵۰,۰۴۰	۲,۳۹۸,۵۰۰	۸,۲۸۷,۳۰۴	۱۹,۲۶۸,۳۷۳	۱۰,۱۹۵,۱۵۰	۲,۴۶۷,۷۰۰	۶۶۰۵,۵۲۳	جمع کل بخش بازرگانی	

اعتبارات هزینه‌ای بخش بازرگانی به تفکیک دستگاهی به شرح جدول فوق می‌باشد. براین اساس، کل اعتبارات مصوب سال ۱۳۹۷ بخش بازرگانی معادل مبلغ ۱۹,۲۶۸,۳۷۳ میلیون ریال بوده و در لایحه سال ۱۳۹۸ معادل ۱۵,۱۳۵,۸۴۴ میلیون ریال پیش بینی شده است.

۸- تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ به تفکیک دستگاهی به شرح جدول شماره ۲ (صفحه بعد) می‌باشد.

همانگونه که در جدول شماره ۲ نیز مشاهده می‌گردد، مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ معادل ۴۳۸,۰۰۰ میلیون ریال می‌باشد که در مقایسه با بودجه مصوب سال گذشته (۳۰۵,۶۷۰) افزایشی معادل ۴۳ درصد داشته است. علت این افزایش مربوط است به ارقام پیش بینی شده برای اتمام طرح‌های احداث ساختمان‌های گمرکی در سال ۱۳۹۸.

تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک فصل و امور جدول شماره ۳ تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طی سال ۱۳۹۷ و لایحه ۱۳۹۸ را به تفکیک فصل و برنامه متمایز می‌سازد.

همانگونه که مشاهده می‌شود اعتبارات فصل بازرگانی در لایحه سال ۱۳۹۸ از محل منابع عمومی معادل ۳۷۹,۰۰۰ میلیون ریال می‌باشد که در مقایسه با سال ۱۳۹۷ این فصل، افزایشی معادل ۵۹ درصد را نشان داده است. سهم برنامه تنظیم بازار داخلی و خارجی از کل فصل بازرگانی در لایحه سال ۱۳۹۸ به ترتیب برابر ۵۵ و ۴۵ درصد می‌باشد.

جدول ۲- اعتبار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای بخش بازرگانی (به تفکیک دستگاه‌های اجرایی)

شماره طبقه بندی طرح	عنوان طرح	عنوان دستگاه	اعتبار مصوب سال ۱۳۹۷	لایحه ۱۳۹۸
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۹	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان توسعه تجارت ایران	۲,۷۶۵	۲,۸۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۰	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان چای کشور	۱,۵۸۸	۱,۴۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۷	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان	۱,۲۷۱	۱,۲۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۸	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۳	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تاسیسات نگهداری، فرآوری، بسته‌بندی و مراکز عرضه محصولات کشاورزی	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۶۴,۰۰۰	۵۶,۰۰۰
۱۳۰۶۰۴۱۰۰۱	تجهیز، تکمیل و راه اندازی شرکت‌های تعاونی تولید	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۱۶,۸۷۲	۱۵,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۶	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان هدفمند سازی یارانه‌ها	۲,۱۷۲	۲,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۴	بهبودی و تکمیل کشتارگاه بهبهان	شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور	۱,۹۰۶	۱,۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۵	تجهیز، بازسازی، نگهداری و تکمیل تاسیسات ذخیره‌ای گندم موجود کشور	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۴	کمک‌های فنی و اعتباری بهسازی نانوايي‌ها	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی	۱۷,۶۹۶	۱۴,۵۰۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۰	پياده‌سازي خدمات الكترونيكي در گمرکات کشور	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۳۷,۳۵۰	۳۳,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۱	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۹۷,۹۳۷	۸۸,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۲	مجمع ۱۷ هکتاری گمرک خراسان جنوبی	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۳	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تاسیسات و خرید تجهیزات	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۷	احداث ساختمانهای اداره کل گمرک کرمانشاه	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۹	احداث ساختمان اداری گمرک ساری	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۹	ایجاد بسترهای تسهیل تجارت الکترونیک در کشور	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۱۲,۱۹۴	۱۱,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۱	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۶۳۵	۶۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۲	کمک‌های فنی و اعتباری برای تولید مواد اولیه فرش دستباف	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۳۰,۰۳۰	۲۶,۵۰۰
جمع کل			۳۰۴,۴۱۶	۴۳۸,۰۰۰

جدول ۳- تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک فصل و برنامه

شماره طبقه بندی طرح	عنوان طرح	عنوان دستگاه	اعتبار مصوب سال ۱۳۹۷	پیش بینی ۹۸
جمع کل				
۱۳۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل بازرگانی		۳۰۴,۴۱۶	۴۳۸,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۰	برنامه تنظیم بازار داخلی		۲۳۴,۰۰۰	۲۰۸,۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۱	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۶۳۵	۶۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۴	بهبودی و تکمیل گسترش گاه بهبهان	شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور	۱,۹۰۶	۱,۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۵	تجهیز، بازسازی، نگهداری و تکمیل تاسیسات ذخیره‌ای گندم موجود کشور	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۶	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان هدفمند سازی یارانه‌ها	۲,۱۷۲	۲,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۷	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان	۱,۲۷۱	۱,۲۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۸	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۹	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان توسعه تجارت ایران	۲,۷۶۵	۲,۸۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۰	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان چای کشور	۱,۵۸۸	۱,۴۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۱	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۹۷,۹۳۷	۸۸,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۲	کمک‌های فنی و اعتباری برای تولید مواد اولیه فرش دستباف و ایجاد مجتمع‌های قالبی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۳۰,۰۳۰	۲۶,۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۳	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تاسیسات نگهداری، فرآوری، بسته‌بندی و مراکز عرضه	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۶۴,۰۰۰	۵۶,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۴	کمک‌های فنی و اعتباری بهسازی نانوبی‌ها	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۱۷,۶۹۶	۱۴,۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۰	برنامه تنظیم بازرگانی خارجی		۴,۰۰۰	۱۷۰,۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۲	مجتمع ۱۷ هکتاری گمرک خراسان جنوبی	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۳	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تاسیسات و خرید تجهیزات پر تونگاری	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۵۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۷	احداث ساختمان‌های اداره کل گمرک کرمانشاه	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۹	احداث ساختمان اداری گمرک ساری	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۳۰۶۰۰۰۰۰۰	فصل کشاورزی و منابع طبیعی		۱۶,۸۷۲	۱۵,۰۰۰
۱۳۰۶۰۴۱۰۰۰	برنامه توسعه و توانمند سازی تعاونی‌ها و تشکل‌ها		۱۶,۸۷۲	۱۵,۰۰۰
۱۳۰۶۰۴۱۰۰۱	تجهیز، تکمیل و راه اندازی شرکت‌های تعاونی تولید	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۱۶,۸۷۲	۱۵,۰۰۰
۱۰۰۲۰۰۰۰۰۰	فصل اداره امور عمومی		۴۹,۵۴۴	۴۴,۰۰۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	برنامه توسعه دولت الکترونیک		۴۹,۵۴۴	۴۴,۰۰۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۹	ایجاد بسترهای تسهیل تجارت الکترونیک در کشور	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۱۲,۱۹۴	۱۱,۰۰۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۰	پیاده‌سازی خدمات الکترونیکی در گمرکات کشور	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۳۷,۳۵۰	۳۳,۰۰۰

۹- تحلیل وضعیت درآمدهای دستگاه‌ها و نوع درآمدهای مختلف در بخش

تحلیل وضعیت درآمدهای گمرک جمهوری اسلامی ایران:

عملکرد سال ۱۳۹۶:

میزان واردات کالاها در سال ۱۳۹۶ به میزان ۳۸,۷۳۶ هزارتن به ارزش ۵۴,۳۰۲ میلیون دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن ۱۵,۹۸ درصد از نظر وزنی و ۲۴,۳۱ درصدی از نظر ارزشی رشد داشته و بر همین اساس متوسط قیمت هر تن کالای وارداتی معادل ۱,۴۰۲ دلار می‌باشد که نسبت به مدت مشابه سال قبل دارای رشد ۷,۱۹ درصدی است. همچنین میزان واردات خودروی سواری نیز به تعداد ۷۰,۰۷۵ دستگاه به ارزش ۳,۰۹۲ میلیون دلار بوده که علی‌رغم کاهش ۸,۶۵ درصدی از نظر تعداد، افزایش ۵۳,۹۸ درصدی از لحاظ ارزش نسبت به مدت مشابه سال قبل داشته است.

میزان درآمد مصوب گمرک جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۶ مربوط به حقوق ورودی دریافتی از خودرو و سایر کالاها برابر با ۱۶۵,۰۷۵ میلیارد ریال (حقوق ورودی سایر کالاها با شماره طبقه‌بندی ۱۱۰۴۰۱ به میزان ۱۳۲,۹۰۰ میلیارد ریال و حقوق ورودی خودرو با شماره طبقه‌بندی ۱۱۰۴۰۲ به میزان ۳۲,۱۷۵ میلیارد ریال) می‌باشد که میزان تحقق این درآمدها به ترتیب معادل ۱۹۳,۲۵۷ میلیارد ریال از محل اخذ حقوق ورودی کالا و مبلغ ۲۵,۳۴۵ میلیارد ریال از محل اخذ حقوق ورودی خودرو بوده که در مجموع به میزان ۲۱۸,۶۰۲ میلیارد ریال معادل ۱۳۲,۴۳ درصد رقم مصوب آن می‌باشد.

عملکرد نه‌ماهه سال ۱۳۹۷:

میزان درآمد مصوب گمرک جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۷ مربوط به حقوق ورودی دریافتی از خودرو و سایر کالاها برابر با ۲۸۳,۱۶۰ میلیارد ریال (حقوق ورودی سایر کالاها با شماره طبقه‌بندی ۱۱۰۴۰۱ به میزان ۲۴۱,۱۶۰ میلیارد ریال و حقوق ورودی خودرو با شماره طبقه‌بندی ۱۱۰۴۰۲ به میزان ۴۲,۰۰۰ میلیارد ریال) می‌باشد.

در نه‌ماهه سال ۱۳۹۷ نیز با وجود کسب ۹۸,۵۵۹ میلیارد ریال درآمد نقدی (حقوق ورودی سایر کالاها با شماره طبقه‌بندی ۱۱۰۴۰۱ به میزان ۸۶,۸۵۲ میلیارد ریال و حقوق ورودی خودرو با شماره طبقه‌بندی ۱۱۰۴۰۲ به میزان ۱۱,۷۰۷ میلیارد ریال) و همچنین احتساب ضمانت‌نامه‌های دریافتی به میزان ۵۴,۱۱۵ میلیارد ریال در مجموع تحقق درآمدهای ۱۵۲,۶۷۴ میلیارد ریال معادل ۵۴ درصد رقم مصوب خواهد بود که از جمله علل عدم تحقق درآمدهای مذکور می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱- افزایش نامتعارف درآمد حاصل از حقوق ورودی کالاها و خودرو در مجلس شورای اسلامی به نسبت لایحه تقدیمی دولت، به نحوی که میزان درآمد حاصل از ورود کالاها که در لایحه به مبلغ ۱۹۹,۲۰۰ میلیارد ریال برآورد گردیده بود به مبلغ ۲۴۱,۱۶۰ میلیارد ریال تغییر یافته (معادل ۲۱ درصد افزایش) و همچنین درآمد حاصل از حقوق ورودی خودرو نیز که در لایحه به مبلغ ۲۲,۰۵۰ میلیارد ریال برآورد گردیده بود به مبلغ ۴۲,۰۰۰ میلیارد ریال تغییر یافته (معادل ۹۰ درصد افزایش) و بر همین اساس، در مجموع میزان درآمدهای

گمرکی از محل حقوق ورودی خودرو و کالاها به میزان ۲۸ درصد در بودجه مصوب مجلس شورای اسلامی نسبت به لایحه تقدیمی دولت افزایش یافته است.

۲- برقراری ممنوعیت و محدودیت در برخی اقلام وارداتی از جمله گروه (۴) کالایی که تقریباً معادل (۵) درصد ارزش واردات و (۱۰) درصد از مجموع حقوق ورودی مأخوذه سالیانه را به خود اختصاص می‌دهند.

۳- ممنوعیت ثبت سفارش خودرو که بر همین اساس انتظار تحقق مناسب درآمدها در این حوزه مشهود نمی‌باشد به نحوی که در نه‌ماهه، تحقق درآمد حقوق ورودی خودرو به میزان ۱۱,۷۰۷ میلیارد ریال معادل ۲۷ درصد رقم مصوب بوده است.

شایان ذکر است علی‌رغم تحقق مناسب درآمد گمرکی از محل واردات کالاها، این امر در رابطه با درآمد حاصله از واردات خودرو (به دلیل ممنوعیت در ثبت سفارش خودرو) مشهود نبوده و از این رو انتظار تحقق درآمدی در این حوزه به نحو مطلوب وجود نخواهد داشت.

برآورد سال ۱۳۹۸:

در سال آتی نیز میزان درآمد گمرک با فرض کاهش میزان واردات کالاها منطبق بر ممنوعیت‌ها (به ویژه ممنوعیت ثبت سفارش خودرو) و محدودیت‌های موجود، ۲۶۹,۱۵۰ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده است.

چالش اساسی در خصوص درآمد حاصل از حقوق ورودی گمرکی:

گمرک جمهوری اسلامی ایران بر اساس برخی قوانین از جمله تبصره (۲) ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه کشور، قوانین بودجه سنواتی، قانون مقررات صادرات و واردات، قانون ساماندهی مبادلات مرزی، قانون امور گمرکی و سایر مصوبات نسبت به اعمال معافیت‌ها و تخفیفات کالاها و وارداتی اقدام می‌نماید. اعمال این معافیت‌ها و تخفیفات که به صورت جمعی - خرجی در قوانین بودجه سنواتی (تحت عنوان ردیف ۱۱۰۴۰۶) درج می‌گردد وصول و واریز درآمدهای دولت را بطور گسترده‌ای تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. عملکرد پنج ساله اخیر ردیف مذکور بیانگر این ادعا است به نحوی که بر اساس عملکرد مذکور می‌توان اینگونه نتیجه‌گیری نمود که در صورت کاهش و یا عدم اعمال معافیت‌ها و تخفیفات، درآمدهای گمرک می‌تواند حدود ۲۰٪ افزایش یابد.

به عنوان مثال درآمدهای وصولی گمرک جمهوری اسلامی ایران از محل حقوق ورودی خودرو و سایر کالاها در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۲۱۸,۶۰۲ میلیارد ریال بوده و عملکرد معافیت‌های اعطایی به میزان ۴۳,۶۶۳ میلیارد ریال معادل ۱۹,۹۸ درصد رقم مصوب می‌باشد که در صورت حذف یا تعدیل بخشی از این معافیت‌ها و تخفیفات، میزان تحقق درآمدها از افزایش قابل توجهی برخوردار می‌گردد.

شایان ذکر است تعداد معافیت‌های اعمال شده توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران تقریباً معادل (۲۹) نوع معافیت بوده که از این تعداد (۱۶) مورد به استناد مصوبات مجلس محترم شورای اسلامی و (۱۳) مورد به استناد مصوبات هیئت محترم وزیران می‌باشد که هر سال در حال افزایش بوده و در تمامی قوانین و مصوبات محدودیتی در رابطه با اعطای معافیت‌ها لحاظ نشده است و عملاً نمی‌توان سقف و یا سهم مشخصی برای آنان تعیین نمود.

۱۰- تحلیل وضع بخش در مقایسه با کشورهای منتخب و شاخصهای بین المللی

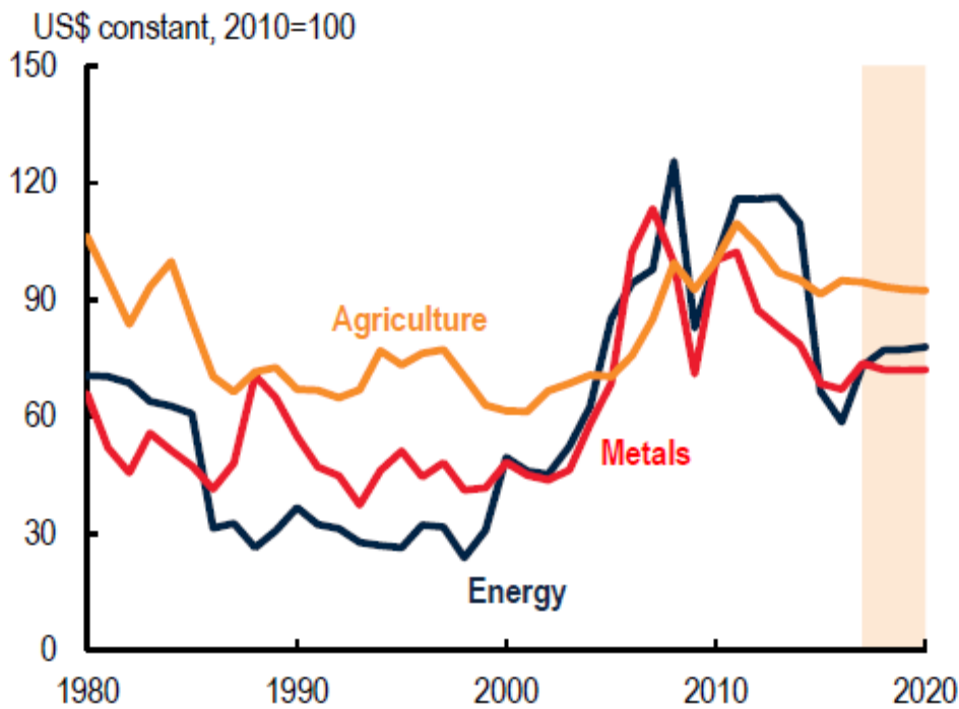
وضعیت بازار جهانی کالاها و محصولات اساسی

براساس آخرین گزارش بانک جهانی قیمت اغلب کالاهای صنعتی در سه ماهه اول سال ۲۰۱۷ افزایش یافت در حالی که قیمت جهانی محصولات کشاورزی عموماً پایدار باقی مانده است. پیش بینی می شود که قیمت نفت خام از ۴۳ دلار به ازای هر بشکه به میزان ۵۵ دلار در هر بشکه در سال ۲۰۱۷ افزایش یابد. به علت تقاضای بالا در چین و محدودیت های عرضه گوناگون از جمله اعتصابات نیروی کار در مورد مس و سیاست های محیط زیستی و صادراتی در خصوص نیکل، قیمت فلزات افزایش ۱۶ درصدی داشته است. انتظار می رود که قیمت کالاهای کشاورزی، که در سه ماهه اول ۲۰۱۷ به میزان ۱ درصد افزایش یافت، در سال ۲۰۱۷ عموماً پایدار باشد. البته افزایش ملایم قیمت روغن و مواد خام با کاهش قیمت غلات و آشامیدنی ها جبران می شود. قیمت کالاها (غیر از نفت) در چهارماهه اول سال ۲۰۱۷، با ۴ درصد افزایش همراه بوده است. افزایش قیمت در گروه کالاهای کشاورزی ۱ درصد می باشد. تغییرات در قیمت این گروه کالایی دارای نوسان بوده است به نحوی که قیمت تولیدات گرمسیری و نوشیدنی ها در مبدا تولید همراه با افزایش بوده است و قیمت کاکائو ۷ درصد کاهش داشته است. همچنین قیمت مواد خام بعلا اختلالات حمل و نقل ناشی از شرایط جوی با افزایش همراه بوده است. قیمت دانه ها در تاثیر افزایش دانه ذرت ۴ درصد افزایش داشته است. قیمت انواع روغن و روغن خوراکی بطور میانگین ۴ درصد افزایش داشته است. قیمت فلزات و بدلیل محدودیت های عرضه و افزایش تقاضا ۱۰ درصد افزایش پیدا کرده است. افزایش قیمت فلزات گرانبها نیز در تغیر سلیق سرمایه گذاران این بخش موثر بوده است.

انتظار می رود قیمت ها در بخش کشاورزی در طول سال ۲۰۱۷ تقریباً ثابت بماند. اما در بخش های این گروه تغییرات نسبتاً قابل توجهی وجود داشته باشد. پیش بینی می شود قیمت غلات با ۳ درصد کاهش همراه باشد. در سال جاری پیش بینی ها از ماه سپتامبر دارای تغییر نبوده و با توجه به شرایط مساعد رشد محیطی غلات، قیمت دانه های اساسی بیشترین رشد را در ۱۵ سال اخیر در بازار بورس تجربه کرده است. با این حال بعلا مشکلات عرضه، قیمت روغن خام در آسیای شرقی و آمریکای جنوبی ۳ درصد افزایش خواهد داشت. پیش بینی می شود قیمت انواع آشامیدنی ها در سال ۲۰۱۷، به میزان ۶ درصد کاهش داشته باشد که علت آن افزایش عرضه کاکائو در آفریقای مرکزی است. قیمت مواد خام به علت کاهش تولید رزین (کائوچوی طبیعی) ۴ درصد افزایش خواهد داشت. با توجه به اینکه چرخه تاثیرات تغییرات آب و هوایی از قبیل ال نینو از سال ۲۰۱۵ متوقف شده است، ریسک پیش بینی ها در سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸ کاهش یافته است. پیش بینی می شود قیمت انواع کود ۱ درصد افزایش یابد اما همچنان عرضه بخوبی صورت می گیرد. کلید کاهش ریسک در بخش کشاورزی سیاست های حمایتی دولت ها و کاهش قیمت سوخت می باشد.

روند تغییرات قیمت غلات براساس گزارش شورای جهانی غلات طی سال‌های ۱۷-۲۰۱۵ قیمت: دلار/تن روند شاخص -۱۱
 قیمت کالاها طی بازه زمانی ۲۰۱۷-۱۹۸۰ و چشم انداز آن تا سال ۲۰۲۰

نام کالا	مبداء	نوع حمل	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷
گندم	استرالیا	فوب	۲۱۸	۲۰۹	۲۰۶
		CFR	۲۴۸	۲۲۷	۲۳۴
	دریای سیاه	فوب	۱۹۳	۱۸۰	۱۹۰
		CFR	۲۲۶	۲۰۱	۲۱۷
	کانادا	فوب	۲۳۱	۲۱۸	۲۴۶
		CFR	۲۷۸	۲۴۴	۲۸۹
	آلمان	فوب	۱۹۵	۱۸۴	۱۹۸
		CFR	۲۳۰	۲۱۰	۲۲۵
برنج	تایلند	فوب	۳۶۱	۳۸۸	۳۹۱
		CFR	۴۰۴	۴۱۳	۴۱۸
	هندی باسماتی	فوب	۷۶۳	۷۵۶	۱,۰۶۹
		CFR	۷۷۸	۷۷۲	۱,۰۹۰
	ویتنام	فوب	۳۶۸	۳۵۱	۳۷۰
		CFR	۴۱۳	۳۷۶	۴۰۰
	اروگوئه	فوب	۵۰۶	۴۶۹	۴۹۵
		CFR	۵۶۸	۵۰۶	۵۳۷
روغن سویا	آرژانتین	فوب	۶۷۴	۷۲۸	۷۴۹
		CFR	۷۵۴	۸۰۴	۸۱۹
	برزیل	فوب	۶۷۶	۷۳۵	۷۵۲
		CFR	۷۵۶	۸۱۰	۸۲۲
روغن آفتابگردان	اوکراین	فوب	۷۹۱	۷۸۴	۷۴۷
		CFR	۸۴۶	۸۳۸	۷۹۷
روغن پالم	مالزی	فوب	۵۳۰	۶۶۳	۶۹۴
		CFR	۵۸۰	۷۱۰	۷۴۵
	اندونزی	فوب	۵۰۷	۶۶۲	۶۶۴
		CFR	۵۵۶	۷۱۰	۷۱۲
شکر	برزیل	فوب	۳۲۹.۱	۳۹۸	۳۵۴
		CFR	۳۶۹.۱	۴۱۹	۳۸۶



Source: World Bank.

Note: Shaded area (2017-20) denotes forecast.

نقش بخش خصوصی در فعالیتهای بخش و واگذاری تولید و خدمات بخش به بخش غیردولتی
اولویتهای اقدامات و عملیات در بخش

مهمترین اولویتهای بخش بازرگانی و خدمات مالی در لایحه بودجه ۱۳۹۸ کل کشور

- ایجاد و گسترش بسترهای تجاری، انعقاد پیمانها و قراردادهای دو یا چند جانبه برای دسترسی به بازارهای صادراتی، انجام اقدامات حمایتی در جهت توسعه صادرات غیرنفتی به کشورهای هدف، تقویت شکل های صادراتی تخصصی، حمایت از تشکیل و توسعه شرکتهای بزرگ صادراتی و شرکت های مدیریت صادرات و تشکیل کنسرسیوم های بین المللی، حمایت از تشکیل واحدهای خدماتی متنوع تجارت خارجی
- عملیاتی نمودن کاهش مبادی ورودی کم فعالیت
- تجهیز گمرکات به دستگاههای کنترلی پیشرفته از طریق خرید و نصب دستگاههای پرتونگاری
- ایجاد زیرساختهای الکترونیک در گمرکات کشور از طریق اجرا و راهاندازی سامانه جامع گمرکی، ایجاد پنجره واحد الکترونیکی، سیستم مدیریت ریسک هوشمند، اظهار الکترونیکی کالا، درب خروج کالا، سیستم وب بنیاد.
- تسهیل در صدور مجوزها و سایر فرایندهای مربوط و ایجاد پنجره واحد جهت ارائه خدمات.

- نظارت بر بازار و برنامه‌ریزی تامین و توزیع کالاهای اساسی نظیر گندم، برنج، روغن خام و شکر
- تأمین منابع مالی لازم برای تامین کسری و افزایش موجودی ذخایر راهبردی کالاهای اساسی و استقرار کامل سامانه نظارتی برای رصد کردن گردش وجوه و کالا.
- تدوین طرح‌های جامع ساماندهی زنجیره ارزش محصولات اساسی بویژه گندم، آرد و نان با رویکرد کاهش مداخله دولت و ایجاد ارزش افزوده.
- کاهش مداخله دولت در تنظیم بازار و واگذاری هر چه بیشتر امور تصدی‌گری به تشکل‌های صنفی تولیدی، توزیعی و خدماتی، اتحادیه‌ها و تعاونی‌ها و همچنین تشکل‌های مردم‌نهاد حمایت از مصرف‌کننده.
- ایجاد تغییرات اساسی در سازوکار مبادله محصولات بخش به منظور به حداقل رساندن واسطه‌گری غیرضرور و بهره‌مندی هرچه بیشتر کشاورزان.
- کاهش قابل توجه آثار بودجه‌ای ایفای نقش دولت در تضمین خرید محصولات کشاورزی با استفاده از ظرفیتهای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و بند الف ماده ۳۲ قانون برنامه ششم توسعه.
- اقتصادی نمودن اندازه واحدهای تولیدی کشاورزی از طریق افزایش حاشیه سود کشاورزان، ساماندهی نهاده‌ها و تنظیم بازار کالاهای کشاورزی و گسترش زنجیره ارزش در بخش.
- پیاده‌سازی الگوی مناسب کشت و هدایت نمودن حمایتها از تولیدکنندگان به رعایت این الگو.
- تقویت ردیف یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی برای بهبود بهره‌وری و افزایش تولید داخلی کالاهای اساسی.
- پیش‌بینی منابع مالی مورد نیاز برای خرید تضمینی محصولات کشاورزی بویژه گندم.
- تقویت سازوکارهای نظارتی در خصوص نحوه تامین و توزیع کالاهای اساسی و رعایت ضوابط قیمت گذاری.
- کاهش مداخله مستقیم دولت برای تنظیم بازار کالاها و خدمات و ایفای تعهدات ایجاد شده در سالهای اخیر.
- تامین نیاز ارزی واردات کالاهای اساسی به نرخ رسمی و کمک به معیشت عمومی از طریق ارائه بسته‌های کالایی.
- تکمیل و تجهیز و نگهداری انبارها و مراکز ذخیره سازی کالاهای اساسی.